

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Ultramontán óhajok.

Budapest, április 21.

(v.) A néppárt ma meggyóna a képviselőház igazságügyi bizottságában, hogy noha változatlanul rajong a kuriai bírásokért, de az ugynevezett kancelparagrafust még mindig nem hajlandó lenyelni. Ebben a tekintetben semmit sem változott tehát a helyzet 1896. óta. Az a paragrafus és a néppárt a régi maradt; amaz nem rosszabbodott, emez nem tudott vagy tán nem is akart megjavulni. Az ultramontánok óhajítása naiv és helytelen. Naiv, mert fölteszi, hogy a kormányhatalom, mikor lemond a politikai erőszakról, kész lesz a néppártnak azt az egyetlen ellenszolgáltatást elengedni, amely nélkül igazán nemcsak kár, hanem bűn is volna a mostani állapotot megbolygatni. Ez a kuriai bíraskodás egy politikai üzlet. A kormányzat skártba teszi a főszolgabíró, de kiköti, hogy a plébánost meg az egyház tegye skártba. A világi hatalom leszereli a maga nyomását, de viszontszolgáltatul az egyháztól a felekezeti igazságok megszűnését követeli. Az addsa nélkül nincs nesze. S ne ütközzék meg senki rajta, hogy ilyen kufarkodás nélkül nem biztosítható az a magas tiszta dolog, amit a választások szabadsága és tisztasága reprezentál a nemzet alkotmányos életében. A politikát nem irányítják az abszolút erkölcsi törvények; fontos szerep jut benne a ridegen felfogott célszerűségnek is. Hát ugyan miféle célszerűség volna abban, ha a világi hatalom kirekesztené a választásokból a maga visszaéléseit, de hogy a papság ne éhessen vissza azzal az uralommal, amelyet a leike felett gyakorol, azt az egyháznak lovagias nagylelkűségére bízna? Az ilyen ostoba politikának

csak egy eredménye lehetne: az, hogy a klerikális igazság, ellensúly nélkül maradva, szabadon és korlátlanul csinálhatná a maga dolgát s a törvényhozás csakhamar többé soha vissza nem hódítható zsákmányává lenne a reakciónak. A néppártnak meg kell barátkoznia azzal a gondolattal, hogy ingyen nem jár a kuriai bíraskodás. A tiszta választás még nem ad igazi parlamentet; a valódi parlamentarizmusnak a szabad választás is lényeges előfeltétele. Szabad pedig nem lehet az a választás, amelynél a rendszeresen fölszított felekezeti szenvedély akadálytalanul és büntetlenül fejtheti ki a maga terrorizmusát.

De a néppárt követelése nemcsak naiv, hanem helytelen is. A kuriai bíraskodásnak mi a célja? Ugy-e bár az, hogy a nemzet politikai akaratának tegye szervévé a parlamentet? Ám ha nem vágjuk be a papi igazgatásnak utját, akkor cseberből vederbe vitük a parlamentarizmust. Az olyan választás, amelynél nincs sem vesztegetés, sem erőszak, de szabadon folyhat benne a klérus igazgatása, a képviselőházat ismét nem a nemzet józan ítéletéből fakadt politikai akaratába kapcsolná bele, hanem a tömegek felekezeti szenvedélyébe. Az országnak semmi szüksége arra, hogy eben gubát cseréljen. Mert ha a pénzen és erőszakkal összeharcolt parlament a megtévelyedett nemzetnek aljasságát és gyávaságát képviseli csupán, viszont a szabadjára eresztett felekezeti igazgatás által összetoborzott parlament sem képviselhetne egyebet, mint a tömegek nemtelen indulatainak egy másik kategóriáját, a félrevezetett lelkiismeretét s a vallási türelmetlenséget. S valamint a pénz és erőszak szülte parlamentnek a kapzsiság és a meghunyászkodás az öröklött bűne, épp

úgy az egyházi terrorizmus jegyében választott parlamenttől sem várható egyebet, mint obszkurantizmust, lelkiismereti kényszert a vele mindig együttjáró erkölcsi és szellemi hanyatlással és végül polgárháborút. Nekünk nem elég, hogy tiszta a parlament; mi azt is követeljük, hogy ne szállhasson bele a felekezeti rombolásnak tébolya. A pénz és presszió undorítóvá teszi a parlamentet, de veszedelmessé a papi igazgatás. Hát mi nem akarjuk utálni a magyar parlamentarizmust, de rettegni sem akarunk tőle. Azt akarjuk mi, hogy tiszteltetl és bizalommal tekintsen a nemzet feléje.

Mindezeknél fogva pedig nevetségesnek és hiábavalónak látjuk a kancelparagrafus félretolására célzó ultramontán erőlködést. A néppárti urak tulokat markoltak s tehát nem fogtak semmit. Botorság volt tőlük azt hinni, hogy ez a szakasz csak ugy egyszerűen ki lesz dobható a javaslatból. A jó urak alig is érveltek tulmerész álláspontjuk mellett. Mindössze arra hivatkoztak a kegyesekkel való visszaélést tiltó szöveggel szemben, hogy kegyeserei csupán a római katolikus egyháznak vannak s tehát a felekezeti paritás nevében követelték az egész intézkedésnek elhagyását. Hamis volt már a kiinduló pontjuk is. Mert nem csupán a római egyháznak vannak kegyeserei, mind a két keleti egyház, sőt a zsidó vallás is ismeri a kegyesereket; sőt a görög keleti és a görög egyesült egyháznak jóval duzsabban megrakott a kegyesertárháza, mint a római katolikusé. De lenne bár az utóbbi egymaga megáldva a kegyeserek intézményével, a felekezeti paritás nevében akkor sem követelhetne magának teljhatalmat a tömegeknek politikai célok érdekében való feligazítására. A jogegyenlőség szempontjából egyáltalában nem ítélik meg ezt a kérdést a

T Á R C A

Fehér nász.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányi Emil.*

Ha drámaíró volnék, bizonyos dolgokat nem tudnék színpadra vinni. Ezek közé tartozik első sorban az öröklött *tüdősvadász*.

Ki ne látott volna közülünk *tüdősvadász* beteg? És kinek a szíve ne facsarodott volna el ezeknek a szegény halálraítelt teremtéseknek a látán? Hiszen igaz, hogy mindnyájan halálra vagyunk ítélve, akik e világra születünk és a föld nem egyéb óriás síralombháznál, a honnan hosszabb-rövidebb időközökben egymásután lépünk az elmulás veszthelyére. Senkiesem él örökké, előbb-utóbb mindenki meghal. De az egészséges ember nem érzi magában a halált; erős, ruganyos szervezetével gond nélkül élvezi a matéria minden gyönyörűségét; mint az élet-erő nábobja vígan fecsérel az aprópénz-sokaság napokat és az elmulásra csak akkor gondol (egy-egy délután tartamára), a mikor valamelyik jó barátját kíséri ki a temetőbe; szíve szabályosan kalapál, tüdejé egy működik, mint egy acélból összerótt Worthington-szivattyú, mája diadalmasan dacol az amorettek minden ostromával és veséje hatalmasabb ur egy hajdani választó-fejedelemmel; az ényeszet napja ránézve kimondhatatlanul messze fekvő eshetőség, homályos bizonytalanság; a duzzadó egészség, ez az optimista proféta, ugyanazt jövendöli, amit berugott fölpolgármesterek hamis pátosza agyuz minden hivatalos felköszöntő végén: az emberi lét legvégső határát; szívesen elhísz az ó-testamentomnak mindent, amit a patriarkák csodálatos koráról beszél, el-

fogadja tekintélyekül a biblia naiv matematikusait, akik nyolc és kilencszáz esztendőös gvallókkal dobálóznak és biztosan számít arra, hogy a Matuzsálem apó esete ő nála ismétlődni fog.

A *tüdősvadász* beteg is remél, de úgy, ahogy a halálra ítélt rab reméli a kegyelmet, amikor már a végzetes cellában ül; sőt még akkor is, amikor a hóhér vékony kötele a nyaka köré fonódik, mint egy kurta kigyó, rögtön élő, halálos méreggel tele.

Révedező, föl s alá csapongó szemeiből látjuk, hogy a halál küszöbén remél; mozgásba hozza dermedő vérét valami babonás sejtélem, hogy a hosszú tortura végén egyszerre csak felhangzik a *paradon*; meglepetést, csodát vár; nem hiszi, hogy öt perc múlva mindennek vége legyen. De mi tudjuk, hogy hiába remél, hogy reménykedés bolond illúzió, hogy öt perc múlva szederjes arccal lóg az akasztófán — és sajnáljuk a balga reménykedőt, noha bűnös az istenadta!

Szánjuk a rablógókat, aki halálra van ítélve és életet remél. Hát hogyné sajnálnók azt az *ártatlan*, fiatal teremtést, akinek meg kell halni, mert (véletlenségéből-e vagy magasabb isteni számításból?) romlott tüdejű szülők gyermekül jött a világra. Ott haldoklik előttünk. Hosszú, vánszorgó, de biztos, menthetetlen sorvadás eszi le róla apródonkint a satnya hust. Sovány kis képe sáppadt, mint a viasz, csak a pofacsontok körül ég két iszonyú rózsza: csupa tüd, csupa láz. Halál ő felségének a bibora ez. Kétségbe-ejtő, szívet marcangoló: látni ezt az eleven árnyéket, amint iszonyu halálféllelmek és bolond reménykedés közepette suhan a halottak hideg országa felé. Száraz, kiégett mellében zihál a gyors, szakgatott léleket és tüdejéből, mint a megromlott, lyukas orgonából, hörögve, sivítva tör ki a hang. S ha éjszaka rájön a köhögés — míg száz- és százezer ember békésen, nyugodtan alszik a szalmán vagy a ruganyos matrácra —

elkülve küzd a fuldoklással, vergődik, mint a Laokoon fiaí és homlokát kiveri a halálos verejtékhez hasonló hideg gyöngy, hogy csak úgy csorog le róla.

Szeretnél vastag fátyolt tenni a szemeidre, szeretnél ólommal bedugdosni a füleidet és szeretnél elfutni valami magányos rengetegbe, hogy ne lásd ezt a feltartóztatatlan pusztulást, hogy ne halld ezt a rémítő köhögést, hogy ezer métföldnyire légy a nyomoruságnak, a szenvedésnek ettől az Istentagadásra lázó Kalváriájától.

És Jules Lemaitre, akinek a *Marriage blanc*-ját ma mutatta be a Nemzeti Színház, éppen ezt a fájdalmas alakot vitte színpadra. A *Fehér nász* hősnője éppen egy *tüdősvadász* leány.

A szentimentális hektika nem most lép föl először a francia drámákban. Lemaitre hősnője, *Simone*, a Kaméliás hölgy *szüszies* kiadása, de *Gauthier* Margit a Lemaitre *Simone*-ja mellett valóssággal robusztus, egészséges teremtés.

A különbség nagy. *Gauthier* Margit kívánatos, érzéki gyönyört adó leány, akiben csak lap-pang a betegség s akinak a baját az okozta, hogy mértékétlenül áldozott Vénusznak, mint a szabad szerelem papnője. Grófi protektorától Duval Armandhoz menekül és Armand karjai közt, mint a hindu rege megtisztult bajadere, érzéki mámorral kevert idilli órákat, hónapokat él át Páris közelében. Az öreg Duval közelbélése után Margitot csak félig éli meg a *tüdősvadász*; félig a lelki bánat, bűnös multjának és ideális szerelmének kiegyenlíthetetlen összeütközése viszi a sírba. És végül meghal, félig a *tüdőkór*, félig a társadalmi morál vértanujaként, miután jól kiélvezte a földi életet.

Lemaitre hősnőjét *öröklött* *tüdősvadász* gyöttri. El van veszve, mielőtt az életet megismerhetné. A betegség utolsó stádiumában mutatja be a francia szerző. Borzasztó, ahogy ez a halálra

felekezetek. A döntő momentum itt az, hogy a nemzet politikai akaratának szabad megnyilatkozása tekintetében az egyházaknak egyenlő kötelességeik vannak az államhatalom irányában. Közös és egyenlő kötelességük pedig az, hogy tartózkodjanak a gondjaikra bízott hívek politikai akaratának mindennemű törvénytelen befolyásolásától. Ennek egyháznak vannak kegyzerei, arra ez a tilalom nem vonatkozhatik csekélyebb mértékben, mint a kegyzerek intézményét nem ismerő felekezetre. A jogszabály, amelyhez a szabad-élvűség, a felekezeti egyensúly és a nemzeti béke érdekében ragaszkodni kell, egyszerűen az, hogy a papság semmivel sem csinálhat politikai izgatást, se a kegyzerekkel, sem lelki hatalmának bármilyen más eszközzel. Eleinte arról volt szó, hogy a néppárt a kancelparagrafus egyik részletére nézve fog dogmatikus kifogást emelni. Ha ezt teszi vala, elfogulatlan megvizsgálást volna a hiteli aggodalmat s a javaslat lényegének csorbitása nélkül a lehetőségig igyekeztünk volna a tisztán vallásos meggyőződésből fakadt nyugtalanság eloszlatására. De a néppárt nem valamely részlet korrekcióját kérte, hanem követelte a katolikus papság számára az izgatásnak korlátlan szabadságát. Hát ezzel a dacos követeléssel szemben a szabad-élvűség és az államérdek egybehangozban csakis a rideg visszautasítás álláspontjára helyezkedhetik. A lelkek felkorbácsolására nem adunk privilégiumot senkinek.

Midőn határozottan ragaszkodunk az ostromolt paragrafushoz, az egyházat védjük meg a profanizáció ellenében. A szövekre felvinni a politikai izgatást, ez lehet hatalmi érdeke egy csomó reverendás izgatónak, de nem érdeke az egyháznak, amely a vallás malasztjának szeplőtlen fenségét s a lelkek békéjét ápolja és hirdeti. Ne csináljon magából kortest az Ur szolgálja, hanem éljen buzgóan és alázatosan a maga apostoli hivatásának. Eddig választásainknál két visszavétel ellensúlyozta egymást: a közigazgatási preszió és a klerikális izgatás. Ha az állam törvényt hozna a világi hatalom visszaélései ellen, de nem suttant ugyanakkora szigorral a klerikus visszaéléseit, akkor ez az államhatalomnak az egyház előtt való kapitulációját jelentené. Elvégre az egyház is adminisztratív szervezet: a lelkiismeretek közigazgatása. A plébános voltaképpen reveren-

dás főszolgabíró, emez pedig a plébánosnak civil kollégája. Csakis mind a két hatalom visszaéléseinek leszerelésével kapunk igazán tiszta és igazán szabad választásokat.

BELFÖLD.

A Vaskapu-tarifa. Gróf Goluchowski közös külügyminiszter gróf Szécheny Miklós osztályfőnökkel, Suzzara lovag tanácsossal és Mérey osztályfőnökkel ma délután négy óraker Budapestre utazott. A *Neues Wiener Tagblatt* értesülése szerint a minisztereknek ez az utazása *összefüggésben van a Vaskapu-tarifa ügyével*, amelyben a magyar kormány tárgyalások fognak megindulni. A külügyminiszternek ideérkezéséről a *Budapesti Tudósító* a következőkben ad hírt:

Gróf Goluchowski külügyminiszter ma este több nap tartózkodásra ide érkezik és az alkalomból Széll Kálmán miniszterelnökkel különféle folyó ügyeket fog megbeszélni.

A Vaskapu-tarifa ügyéről pedig a következő kommuniké teszi közzé a *Budapesti Tudósító*:

Mint értesülünk, a Vaskapunál a hajdijak szedése a kalauzi szolgálat szervezésének szükségére és némely technikai nehézség miatt nem fog a tervezett időpontban megkezdődhetni, hanem valószínűleg egy kis halasztást szenved.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház közigazgatási bizottsága ma ülést tartott, amelyen ezuttal először vett részt Széll Kálmán, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök. Tallán Béla, a bizottság elnöke, ebből az alkalomból melegen üdvözölte Széll Kálmánt, aki rövid beszédben megköszönte a szives üdvözlést. Ezután a bizottság az ország közegészségi viszonyairól az 1897. évben a képviselőház elé terjesztett belügyminiszteri jelentést tárgyalta. *Belicska* előadó, tekintettel arra, hogy a belügyi tárca 1899. évi költségvetésének tárgyalása alkalmával a jelentésben foglalt összes adatokat behatóan tárgyalták, azt javasolta, hogy a bizottság ajánlja a Háznak a jelentés tudomásvételét. A bizottság az indítványhoz hozzájárult.

A zárószámadási bizottság *Fest Lajos* elnöklésével tartott mai ülésében, amelyen az egyes miniszteriumok részéről *Gränzenstein*, *Kiss Pál*, *Vörösmarty* és *Schmidt* államtitkárok, az állami számvizsgálók részéről *Dárdány* alelnök voltak jelen, tárgyalás alá vette az állami számvizsgálók jelentését a múlt év harmadik és negyedik évtizedében előfordult tulkiadásokról, előirányzat nélkül való kiadásokról és hiteltruházásokról és a Horvátországgal 1896-ra történt elszámolásról. A bizottság abban állapodott meg, hogy a jelentéseket vegye tudomásul a Ház s hasonló eöböl a főrendiházzal is közölje. A javaslatot *Benke Gyula* előadó fogja a Ház elé terjesztetni.

vészes. (Amit az asszony csak később tudott meg.) A korhely első férj halála után férjhez ment Aubert urhoz, akinek egy fiút és egy leányt szült. Ekkor derült ki a jeles Aubert ur végzettsége. Az asszony azonban már csak betegápoló volt először a férje, majd a fia oldalán. Hosszabb sorvadás után mind a kettő meghalt és most a megmaradt, de már szintén reménytelen állapotban levő Simonet dédelgeti a napfényes tengerparton, Mártha és Doliveux orvos segítségével.

Ezen a tengerparton él önkéntes remetességben Jacques de Tièvre gróf, aki csak annyiban különbözik egy közönséges anakorétától, hogy van neki százötvenezer frank évi jövedelme s lemondása és világfájdalma mellé homard-pástétomot eszik. Ez az az megcsömörült a bandis élvezetekről és az asszonyoktól, akiket sorra elcsábított, de nem szeretett. Doliveux doktorlót szerelné megadni, hogy az életnek voltaképpen mi a célja? A doktor, mint nemes humanista, azt ajánlja neki, hogy szórakozásul alapisron kórházakat és foglalkozzék a szenvedő emberiséggel; de a gróf, aki inkább feminista, mint humanista, fázik ettől a szórakozástól és megcsömörült, kifáradt idegeknek más fajta mulatságot keres. Érdeklődni kezd a beteg leány iránt s amikor kihallgatja Simonet, aki fölpanaszolja örömtelen életét és azt a legnagyobb fájdalmat, hogy szerelm nélkül fog elszakadni az élettől: tisztában van a rá várakozó föladdattal. Elhatározza, hogy a beteg leánynak udvarolni fog, azután megkéri a kezét és azután elveszi feleségül. A grófnak az a célja, hogy Simonenak megadja a szerelem illuzióját; hogy ez a szegény haldokló boldogan költözzék el a világból, azzal a tudattal, hogy ő is asszony volt, ő is élt. A kifáradt gavallér, aki beleszomlott az érzelmi szerelembe, most ideális viszonyt akar folytatni egy „legies alakkal”, akinek a napjai megvannak számlálva.

Reformok a hadseregben. A *Hamburger Nachrichten* katonai forrásból a következőket jelenti:

Az osztrák-magyar monarchiában legközelebb fölemelik a hadsereg létszámát. Brünben föállítják a 16. hadtestet, szerveznek 80 új labori úteget, behoznak egy közöshadseregbeli tüzérezredes feltalálta gyorstüzelő-ágyut, amely üst-telenül, hantalanul is, sőt a lövést semmiféle fénytűnényem nem kíséri. A zászlóaljaj és ütegek állományának felemelése is kitatásba von véve.

Hogy a hadsereg létszámának emelése csakugyan tervbe van véve, a mi forrásaink szerint is megfelel a valóságnak. De hogy a *Hamburger Nachrichten* közlése a részleteiben is jó információ alapel-e, nem tudjuk. Azokért a fölélősség a hamburgi lapot terhel.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiát szervező kongresszus huszonhates bizottsága ma délután félnégy óraker a főrendiház bizottsági termében ülést tartott *Szapáry Gyula* elnökölete alatt. A bizottság gróf *Apponyi Albert*, *Ugron Gábor*, *Timon Ákos*, dr. *Günther Antal*, *Rakovszky István*, *Györfly Gyula*, *Sághy Gyula*, *Mócsy Antal* és *Hodványi Gyula*, a kilences bizottság előadóinak felszólalása után mellőzte úgy *Timon Ákos* egyetemi tanárnak azt az indítványát, hogy a vezérrelvek megállapítása alapján három tagu bizottság bizassék meg egy új javaslat szövegezésével, mint *Hortoványi Józsefnek* és *Sághy Gyulának* határozati javaslatát, és elfogadta a részletes tárgyalás alapjául a kilences bizottság javaslatát, amely ellen csak *Timon Ákos*, *Sághy Gyula*, *Hortoványi József* és *Ugron Gábor* szavaztak. A legközelebbi ülés május elsőjén lesz.

A kuriai bíraskodás.

Budapest, április 21.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma folytatta és részleteiben is elintézte a kuriai bíraskodásról szóló javaslatot. Mindössze három paragrafust hagyott holnapig függőben, amelyekre nézve az igazságügyminiszter hozzájárulásával újabb szövegezés készül. A holnapi napon azonban ezt a három paragrafust is elintézik.

A mai tárgyalásról tudósítunk a következők:

A 3-ik §-nál, amely megállapítja, hogy mely esetekben érvénytelen a választás és kérhető az érvénytelenség megállapítása kérvény útján, *Ploesz Sándor* miniszter a negyedik pontnak világosabb szövegezését hozta javaslatba. A bizottság fölkerlte a minisztert, hogy sokszorosítsassa s osztassa ki az új szöveget, amely a legközelebbi ülésen fog tárgyalás alá vétetni.

A 3-ik §. nyolcadik pontjának ama rendelkezéséhez, melyszerint a választás érvénytelen, ha a

— Azt akarom, hogy boldogan haljon meg! — mondja Doliveux doktornak, aki le akarja beszélni szándékáról, mert természetellenesnek, mesterkéltnek véli a gróf szerelmét.

— Hagyja meghalni békén! válaszolja Doliveux doktor.

De a gróf nem hátrál s a következő felvonásban bevalija diskkrét szerelmét a leánynak, majd megkéri Simonet kezét özvogy Aubertnéétől. Ez a két jelenet brilliáns. Simone boldogsága, föllobbanó életöröme nagy melegséget áraszt és az öreg asszony válasza, aki beteg gyermeke ápolását nem akarja megosztani másval, mert ehhez a végtelenül gyöngéd teremtéshez csak az *anya érintése* méltó: tele van az anyai szív fényes elokvenciájával.

A gróf végre meggyőzi az anyát, hogy ez a gyöngéd, szűzies szerelem javára fog válni Simonenak és meg fogja hosszabbítani a bájos gyermek életét. Aubertné nem vonakodik többé. De most egy szenvedélyes, meglepő jelenet következik. *Mártha*, az egészséges leány, aki azt hitte, hogy a gróf miatt jár a házhoz, vad elkeseredéssel panaszkolva föl, hogy a beteg testvér elvont tőle minden szeretetet. Megrontotta gyermekkorát, megfosztotta ifjúságától és most elrabolja tőle a boldogságot is. Dühöngő felháborodása csak akkor csillapul, amikor Simone rémületében és fájdalomában ájulva esik össze. Ekkor a feltékeny szerelmes újra átalakul szelid betegápolóvá és becéző szavakkal nyugtatja meg romogó hugoskéját.

A harmadik felvonásban a gróf és Simone férj és feleség. Házasságuk fehér, mint a hó, az érzékiségnek minden makulája nélkül. A gróf minden éjszakáját Simone ágya mellett tölti. Nappal, amikor kikél az ágyból, karjával támogatja roskadozó lépteit és időről-időre egy-egy szűzies csókot lehel a homlokára. És Simone azt hiszi, hogy ez a házasság.

Ekkor az történik, hogy a gróf a szokottnál

szánt tizenyole éves leány mindjárt az első jelenetben a közönség elé áll, jobban mondva ül, mert annyira gyöngö, hogy jártányi ereje sincs. Apja és bátyja pár évvel azelőtt pusztultak el tüdősorvadásban és most ő rá került a sor. Lesorványodott képe halvány és átlátszó, mint az alabastrom; lenge termete megtört, mint a hervadásnak indult lilium-szár; csak anyai test van még rajta, amennyi feltétlenül szükséges, hogy a lelket burok gyanánt öveze; hosszú fehér ruhájában hasonló a halál angyalához, amelyeane a bőles görögök képzeltek.

Az asszonyok mindjárt kivették a zsebkenőjüket, amint ez a haldokló, ideális váz megjelent a színpadon. Ellenben a jobb izlésű férfiak, akik tudják, hogy a tudóvszének a klinikán van a helye és nem a színházban, szerettek volna rögtön kimenni a nézőtérrel. Csakis az a tisztelet tartotta őket vissza, amit *Lemaitre* finom, előkelő szelleme iránt pártkülönbőség nélkül érez az európai publikum. No meg a kíváncsiságnak is volt valamelyes része abban, hogy a jobb izlésű gavallérok nem távoztak el tüntető cipő-nyikorgással. Kíváncsiak voltak arra, miképpen fog kitölteni háromfelvörös drámát ez a sorvadttüdejű, vékony leány, akiről *Doliveux* orvos mindjárt az első jelenetben megmondja, hogy állapotja gyógyíthatatlan és hogy alig van egy pár hónapra terjedő élete.

Lám, lám, a szellemes francia író mit eszolt ki!

A tudóvsorvadásos Simone, édes anyjával, özvogy Aubertnéval és mostoha testvérével, *Márthával*, Mentonban időz. Ez a Mártha esupa örö, egészséges és duzzadó temperamentum. Mindjárt meg is tudjuk, hogy miért? Márta özvogy Aubertné első férjétől való, aki nagyon korhely, mihaszna fráter volt, de olyan egészséges, mint egy tenyészbika. Az asszony erőltetve ment hozzá; voltaképpen már akkor is Aubert urat szeretete, aki kedves, finom gavallér volt, de — fájdalom — tudó-

képviselő „a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgatott”. **Molnár János** a következő módosítást terjesztette a bizottság elé: A választás érvénytelen, ha a képviselő a tulajdon vagy nem a házasságkötés formája, hanem a házasság jogintézménye ellen izgatott”.

Flósz Sándor miniszter utal arra, hogy a szakasz kérdéses rendelkezése szövege szerint benne foglaltatik a büntető törvény 172-ik §-ában s a jelen javaslatba bármely tételit is, a bíróságok jövőre is a büntető törvény szerint fognak eljárni.

Hodossy Imre megjegyzi, hogy egész törvényhozási rendszerünkkel ellenkeznek a negatív formájú rendelkezések, vagyis annak kimondása, hogy mi nem büntetendő. **Mohay Sándornak** és **Győry Eleknek** a módosítás ellen való további felszólalása után a bizottság egyhangúlag mellőzte az indítványt.

A 3-ik §. kilencedik pontjánál, mely kimondja, hogy a választás érvénytelen, ha a képviselő vallási szertartásra rendelt helyen, vagy vallási jellegű gyülekezeten a választás eredményének befolyásolását célzó nyilatkozatot tett, egyházi kezgyszerek elvonásával, egyházi fenytiek alkalmazásával fenyegettetett, vallási tisztelt tárgyat választói gyülekezetben vagy menetben használta, — **Molnár János** azt az indítványt terjesztette a bizottság elé, hogy e pont, valamint a lelkeskedő korteskedést büntető 170 és 171 §§-ok töröltesse. **Flósz Sándor** miniszter utal arra, hogy a paktum nem a pontot, hanem csakis a 170 és 171-ik szakaszokat hagyta nyílt kérdéseknek, amelyek egészen külön dologra vonatkoznak. A törvénynek tárgyalás alatt álló rendelkezése a gyakorlati szükségnek kíván eleget tenni. Nem irányul a katolikus papság, hanem általában olyan visszaélések ellen, amelyeket bármely felekezet papjai elkövethetnek. Nem is foglaltatik benne semmiféle megszügyenyítés a papságnak, amint hogy egyáltalán nem megszügyenyítők a közhivatalnokok karra nézve sem azok a rendelkezések, amelyek a közhivatalnokok lehetőségei ellen irányulnak.

Barabás Béla nem tesz indítványt, csakis aggodalmát fejezi ki arra nézve, hogy a kezgyszerekre vonatkozó rendelkezés kizárólag a kath. felekezetet illeti, minthogy más felekezetek kezgyszereket nem használnak. **Kola János**, **Nagy Mihály**, **Hodossy Imre** és **Mohay Sándor** felszólalásai után a bizottság a 3-ik §. kilencedik pontját **Molnár János** indítványának mellőzéseivel változatlanul fogadta el.

A szakasz tizenegyedik pontjánál, a mely a közhivatalnokok választási visszaéléseire vonatkozik, világosabb szövegezés szükségére merül fel, a bizottság felkérte az előadót, hogy a holnapi ülésen új szöveget terjeszzen elő.

A szakasz huszonnyolcadik pontjánál, mely szerint a választás érvénytelen, ha a képviselő megválasztása idején, vagy azt megelőző három heti időben főlzolgabírói vagy szolgabírói hivatalt viselt és azon a területen választatot meg, melyre hatósága

kiterjedt. **Szivák Imre** előadó tekintettel arra, hogy a szolgabíró nincs székhelyhez köve s áthelyezhető, amikor már felhasználta a hivatali apparátust a választás előkészítésére, a paktum szellemében levőnek tartaná, ha a szolgabíróra nézve három hét helyett egy évi idő kötetlenek ki. **Flósz Sándor** miniszter a tárgyalás alatt levő pont áthelyezését proponálja a 166. §-ba, ahol arról történik intézkedés, hogy a bírák és ügyészek nem választhatók meg azon kerületben, melynek egészére vagy részére hatáskörük kiterjed. — **Győry Elek** szintén az áthelyezés mellett szólal föl. **Barabás Béla** a szóban forgó pont rendelkezését legalább az alispánra és főjegyzőre is kiterjesztendőnek tartja. **Széchenyi József** utal arra, hogy a rendezett tanácsú városokban a polgármester éppen oly hatáskörrel bír, mint a főlzolgabíró a járársokban, az egyenlőség szempontjából tehát a polgármesterre is ki lenne terjesztendő a tilalom. **Mohay Sándor** ellene nyilatkozik a tilalom ily kiterjesztésének. **Széll Kálmán** miniszterelnöknek a szóban forgó pont egyezményes jellegére való utalása után, a bizottság változatlanul fogadta el a pontot s elhatározta annak a 166-ik § ba való áthelyezését.

A törvényjavaslat 7—8. §§-ainál **Veszter Imre**, a paktumra való tekintettel nem akar indítványt tenni, meg kell azonban jegyeznie, hogy e szakasz rendelkezései szankcionálnálva a fuvarozási költségeket, súlyosan fognak ránehezedni a középosztályra s még inkább utat nyitnak a plutokráciának. — **Győry Elek** maga sem fogadja el e szakaszokat, melyekben az etetés-itatásra való bizonyos felhatalozás forralatik. **Hodossy Imre** és **Mohay Sándor** további felszólalásai után a tárgyalás alatti szakaszok változás nélkül fogadtattak el.

A 20-ik §-ból, mely szerint „a kérvény a választást követő 30 nap alatt adandó be közvetlen a Kurianál és pedig bélyegmentesen”, **Fest Lajos** indítványára töröltessék az: „és pedig bélyegmentesen” szavak, miután a 177-ik §. a bélyegmentesre nézve különben is általános rendelkezést foglal magában.

A 141-ik §-t **Flósz Sándor** miniszter indítványára megtöltendőnek határozta a bizottság azzal a rendelkezéssel, mely szerint az 1874. évi XXXIII. törvények 118. §-a ellenkező rendelkezésének hatályon kívül helyezésével úgy az első összejárásnál, mint a kiigazításoknál mindenkor az előző évi adó vétetik alapul.

A 147-ik §-ban a felszólalások beadásának határideje a névjegyzék nyilvános kitételét követő tizenegy nap helyett tizenöt napra tétetett.

A 160-ik §-nál szabatosabb szövegezés, illetőleg a büntető törvénykönyv rendelkezésével való összeegyeztetés szükségére merül fel, a szakasz megállapítása a legközelebbi ülésre halasztott, amely el az igazságügyminiszter új szövegezt fog előterjeszteni.

szenvédelyesebben csókolja meg törekény feleségét, még pedig az ajakán. És Simone a maga isteni ártatlanságában sajtárszerű magyarázatot ad ennek az érintkezésnek. Szentül hiszi, hogy ez a szájjára adott csók — anyává tette. És ezt a meglepő fölfedezését közli a házuknál lakó Mártával, akiből újra kitor a démoni féltékenység. Simone borzongva, roskadozva menekül a mellékszobába, ahonnan kijön a gróf és a vad leányt kemény hangon fölszólítja, hogy azonnal távozzék a házból. Mártha viruló egészségének, forró véreinek és érzéki szerelmének egész csábával dobja magát a gróf karjai közé. Ez a választ szédítő, észbontó. A grótot mezejti az ígéret, akárhogy küzd magával, nem bír ellentállani az egészséges test varázslának és egy önfelédtt pillanatban ajka odatapad a bucsuzó leány ajakához. Ebben a percben kilép Simone és amint ezt az ölekezést látja, lebukik holtan a szőnyegre. A gyorsan észre tért gróf hiába veszi a karjai közé, hiába élesztgeti szüzsies csókjaival, hiába erősíti, hogy ő az egyetlen szerelme: Simone nem ébred fel többé.

A szüzsies szerelemmel való finom kísérletezés tehát hamar csődöt mondott. Vajjon ez volt az tanulság, amire **Lemaitre** törekedett? Vajjon azt akarta bizonyítani, hogy az egészséges vér mindig erősebb, mint a legideálisabb lelki szerelem; hogy a férfi, még ha százszor fáradtabb is De Tièvre grófnál, képtelen a valódi lemondásra és képtelen ellentállani az érzékiség ostromának; hogy a *marriage blanc* még akkor is kivihetetlen és abszurdum, amikor megvan hozzá minden lelki dispozióció, amikor két előkelő lélek szövetkezik a megvalósítására.

Nyilván ebben kell keresnünk a darab problémáját. De bármilyen bámulattal adózunk **Lemaitre** szellemének, bármennyire elismerjük, hogy csodálatosan elmés dialógokat írt, hogy diskrét kezelése helylyel-közzel a finomság ne-

továbbja és hogy egyes jeleneteit a poézis bájájával tudta bevonni: ez a probléma nem szinpadra való, fejtegetése kínos, megoldása kellemtelen. Sőt ha lefejtjük a tündöklő burkot, brutalitást találunk alatta, mert De Tièvre gróf eljárása lényegében még sem egyéb, mint egy *haldoklóval* való experimentálás. A gróf, aki mindent átélvezett és mindent megunt, elfásult idegzetét azzal villanyozza föl, hogy pástorórákat remél egy halálos tüzből égő sovány asszonyi test vonaglásaitól. Ez a szenzáció, a kéjnek ez a válfaja ránezve új és ezt még ismerni, még élvezni akarja. Fejtjük le a gyönyörűen csiszolt frázisokat, a nagyvilági lemondás esillogó elméletét és megkapjuk De Tièvre gróftban a *perverz* kéjencet, aki egyik pillanatban a tüdővésztes aszszonyi törekény testét szorongatja, a másik pillanatban az egészséges leány életerős, duzzadt ajkaira tapad.

Vegyük ehhez azt a gyötrelmes dolgot, hogy három felvonáson keresztül egy tüdősvadásos beteg végődéseit kell figyelemmel kísérnünk, vegyük hozzá még a Mártha hallatlan fanatizmusát, brutális önzését, amivel kess halálba kergetni egy szerencsétlen, kedves gyermeket, a kit egy tigris sem tudna megmarni — és határozottan kimondhatjuk, hogy ez a darab a maga egészében nem gyönyörűséget, hanem zavart, levertséget, diszsonanciát okoz végős benyomásul.

Hogy a premiérenek mégis több jelenetben zajos hatása volt, azt ma este a Nemzeti Színház fiatal gárdájának köszönhetjük.

Simone szerepét **Török Irma** játszotta, akinek az ilyen légies, ideális, könnyből és mélabus mosolyból összetett alakok ábrázolására rendkívül rokonszenves zínai vannak. A második felvonásban azt a jelenetet, amikor a gróf vallomásra öromujongásban tör ki, zajosan megtansolták. S még jobban gyönyörködtünk volna

A 178. §-nál, mely szerint a törvénynek a választási törvény s a kapcsolatos törvényekké módosításáról és kiegyesítéséről szóló s a választói névjegyzék összeállítására és kiigazítására vonatkozó rendelkezései 1900. január 1-én, többi rendelkezései pedig a jelen országgyűlés berekesztését követő napon lépnek életbe, **Győry Elek** annak a nézetének ad kifejezést, hogy a törvényjavaslat 146—150-ik és 152-ik §§-ainak rendelkezései a kihirdetés után azonnal életbe lének léptethetők és pedig oly módon, hogy azok alapján a választói névjegyzékek kiigazításának előterjesztett kérelem folytán helye van. **Hodossy Imre** indítványára e kérdés tárgyalása a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésre halasztott.

A törvényjavaslat többi szakaszait változtatás nélkül fogadta el a bizottság. Ezzel az ülés véget ért.

Az országgyűlési szabadalvú párt kedden este 7 órakor értekezletet tart, amelynek tárgya: a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat.

KÜLFÖLD.

Ujabb kihallgatások.

Budapest, április 21.

A semmitőszék mégis elhatározta magát arra, hogy — be sem várva *Ballot-Beaupré* előadó referátumát — pótolja az eddigi vizsgálat hiányait, megtartja a szükségesnek mutakozó szembesítéseket és főképp kihallgatja *Freystaetter* kapitányt, az első haditörvényszék egyik tagját, aki maga kérte *Lockroy* tengerészeti minisztert és *Freycinet* hadügyminisztert, hogy megjelenhessék a semmitőszék előtt és elmondhassa a tárgyalásról való impressióit. A két miniszter egymásra háritotta az ezért való felelősséget s végre is a teljes minisztertanács adta meg *Freystaetter* nek az engedélyt.

Egy éjjel érkezett párisi táviratunk jelenti, hogy a semmitőszék ma zárt ajtók mögött *Mazau* elnöklete alatt ülést tartott és kihallgatta *Chanoine* tábornokot és *Paléologueot*, előbb külön-külön, azután mind a kettőt együttesen. Együttal elhatározta a semmitőszék, hogy *Roget* és *Gonse* tábornokokat, továbbá *Bertulus* vizsgálóbíró, *Lepine* rendőrtanácsost és *Freystaettert* hallgatja ki.

A *Figaro* ma négyoldalos mellékleten közli az írásszakértőknek a semmitőszék előtt tett vallomását, továbbá néhány ujabb tanunak *Lebrun-Renault* állításaira tett megjegyzéseit és végül *Forzinetti* őrnagynak, a katonai fogház volt igazgatójának tanuvallomását.

benne, ha kevésbé emelte volna ki a tüdőköri külső jeleit, ha valamivel erősebb és vidámabb lett volna azokon a helyeken, ahol a gyöngesség mutogatása nem okvetlenül szükséges. Bizonyos mondatokhoz a secco recitatív illik, nem a zokogó esiesérgés, a könnyekben vibráló turbékolás.

Még nehezebb és művésziibb feladat jutott *Nagy Ibolyának* Mártha szerepében. Ebben a leányban elemi erővel buzog a forró vér és végül előnti veszedelmes áradatával a józan ész, a veleszületett jobb indulatot s magát a testvéri szeretetet is. Ezt a kezdetben visszafojtott, majd féktelenül kitoró szenvedélyt *Nagy Ibolya* meglepő erővel és nagy stílű realizmussal érzékítette. A fokozat kitünő volt, a hang mindenütt igaz és megkapó, az arcjáték virtuóz. Ez a szerep teljesen elüt attól a szerepkörtől, ahol eddig *Nagy Ibolya* tehetsége kiváló szolgálatakat tett a nemzeti szinpadnak. A hamis, enyegő, naiv szerepekből egyszerre fölemelkedett a drámai alakítás magasabb régióiba és itt is pompásan helyt állott, sőt a színjátszásnak olyan előkelő kvalitásait mutatta, hogy mai szerepése után ebben a szerepkörben fényes jövőt jósolhatunk neki.

Ámbár Simone a maga törekény kedvességével ugyszóval minden szimpatitát lefogalt: a közönség fölismerlte és zajos tetszéssel honorálta *Nagy Ibolya* Márthájának igaz művészi értékét.

Föltétlen dicselettel szólhatunk *Nádayról*, aki finomságát, előkelőségtét teljesen átvitte a gróf alakjába. Vallomását a második felvonásban gyönyörűen mondta el.

Bercsényi a szellemes doktor szerepében épp oly tartalmas volt, mint érdekes és *Felekiné* a gyászos anya fájdmáltát nagy méltósággal ruházta föl.

Szép és nemes munkát végzett a fordító, *Ambrus Zoltán*, aki *Lemaitre* szellemét, stílusát egy igazán előkelő író művészetével tolmácsolta.

(Forzinetti megfigyelési.)

Az órnagy kihallgatása rendkívül érdekes volt. Forzinetti a többi közt a következőket mondta:

— Előkészítettek Dreyfus beszoalgtatására és becsületszavamat kellett adnom, hogy fogamatotítani fogom az összes rendeleteket. Rendeletbe adtár, hogy nem szabad adni Dreyfusnak sem papírost, sem tintát, sem vágószerszámot, sem meg nem engedni, hogy akár maga borotválkozzék, akár más borotválja.

Délben kocsin érkezett Dreyfus, Henry ezredes kíséretében. Azonnal bekisértem a részére rendelt szobába, ahol a legszigorubb magánfogásában kellett maradnia.

Egy óra mulva bementem a szobájába, ahol mindent fölforgatva találtam. Dreyfus véres szemmel, egészen kikelve magából, fél s alá rohamt a szobában s az első pillanatban azt a benyomást tette rám, hogy megörült.

Meg akartam nyugtatni, ecetet hoztattam és oda adtam neki, hogy lehelje be s felszólítottam, hogy beszélje el az esetét.

Erre Dreyfus azt mondta nekem, hogy állítólagosan egy inspekciós ügyben Gense tábornok hivatali helyiségébe rendelték, de ott csak Du Paty de Clammal találkozott, aki már a következő pillanatban így szólott hozzám:

— Irja, amit a tollába mondok.

Néhány mondat után Du Paty de Clam ezekkel a szavakkal szakította felbe:

— Ön reszket! Vigyázzon, mert a dolog nagyon komoly!

Erre Dreyfus azt válaszolta:

— Nem reszketek, csak az ujjam fázik.

Du Paty de Clam: A törvény nevében le tartóztatom önt!

Dreyfus: Miért?

Du Paty de Clam: Mert áruló!

Forzinetti azután így folytatja:

— A dolog nagyon nyugtalanított és különösen az nem tetszett nekem, hogy nem engedték meg, hogy Saussier tábornok katonai kormányzóknak jelentést tegyek az esetről. A harmadik napon mégis elmentem Saussier tábornokhoz és így szóltam hozzá:

— Tábornok ur, államfogyom van.

Erre Saussier, aki semmit sem tudott a dologról, ezt válaszolta:

— Ha én barátom nem volna, akkor két havi fogságra ítélném, mert rendeletet nélkül befogadott egy fogolyt.

En azt feleltem Saussiernek, hogy a hadügyminiszter rendeletével fődözve vagyok.

Saussier: Dreyfus ellen csak gyanu van, de semmi bizonyosat sem tudnak róla. Az én nézetem titkos ügynököket kellett volna megbízni, hogy Dreyfusre vigyázzanak és ha bebizonyították volna, hogy Dreyfus bűnös, akkor el kellett volna őt vinni Szudánba, ahol kivégezhették volna, nehogy az országot felizgassák, mert én is ismerem Franciaországot.

Forzinetti ezután elmondja, hogy Du Paty de Clam tolvajlámpással akarta Dreyfust meglepni, hogy így kihozza szeréből, de Forzinetti ezt sem szin alatt sem engedte meg.

Dreyfus október 15-től 24-éig csak levessel és cukros borral élt. Ez alatt az idő alatt folytonosan sirt és sopánkodott és ártatlanságát hajtogatta. Egy ízben Forzinetti eszméletlenül találta a szobájában; tántorgott s öntudatlanul nekiment a falnak s vérző sebet okozott a fején.

Forzinetti azt mondja, hogy Dreyfus az üngyilkosság gondolatával is foglalkozott s folyton ártatlanságát hangoztatta. Forzinetti meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról. Lebrun-Renault neki azt mondta, hogy Dreyfus nem tett előtte vallomást.

(Dépert fogházörmester.)

Dépert fogházörmester azt mondja, hogy Dreyfus ezekkel a szavakkal vallotta be bűnösségét:

— Bűnös vagyok, de nemcsak magam.

A tanut szembeállították a fogház igazgatójával, aki ezt a nyilatkozatot nem hallotta, de Dépert megmaradt vallomása mellett.

Más tanuk kijelentik, hogy Lebrun-Renault sohasem beszélt Dreyfus vallomásairól. Olyan emberek, akik a lefokozásnak szemtanúi voltak, szintén azt mondják, hogy semmiféle vallomást nem hallottak.

(Az írásszakértők.)

Bertillon mind a három kihallgatás alkalmával azt vallotta, hogy a bordereau Dreyfustól származik s pauszól papíros segítségével készült.

Charavay szakértő, amikor megmutatták neki Walsin-Esterházy írását, bizonyos fönn tartással élt véleményére nézve.

Pelletier és Gobert szakértők kijelentették, hogy a bordereau nem származik Dreyfustól.

Gobert határozottan Walsin-Esterházyt tartja a bordereau írójának.

(Lebrun-Renault cáfolói.)

Hérissou hírlapíró, aki Clisson név alatt írta a Figaro 1895 január 6-iki számában azt a cikket, amely Lebrun-Renault esendőrszázadosnak a feecsegeréről szól, azt vallja a bíróság előtt, hogy Lebrun az asztalnál minden unszolás nélkül, magától kezdte elbeszélni a lefokozás összes részleteit és félórásig feccsegt a nélkül, hogy csak egy árva hanggal is említett volna olyasmit, hogy Dreyfus bűnösnek vallotta magát. Hérissou még éjjel előtt írta meg a cikket, Lebrunnel való találkozására pedig fél tízenegykor volt Pombrune író és Dumont festő jelenlétében a Moulin Rougeban.

Másnap január 6-ikán Lebrun ismét ott volt a Moulin Rougeban, ahol egy Bayol nevű úrral találkozott, aki azt vallja a bíróság előtt, hogy Lebrun kijelentette neki, hogy Dreyfus semmiféle vallomást sem tett s csak annyit mondott neki a lefokozás után:

— Fázom, százasod ur.

Özvegy Chapelonné, aki évek óta jó ismerőse Lebrunnek, azt vallja, hogy Lebrun 1895 májusában látogatásban volt nála s a Dreyfus-vallomásra vonatkozó kérdésre azt felelte:

— Ejh, mindaz, amit az újságok feccseznek, pusztá képzeldés. Dreyfus nem mondott nekem semmit.

Chapelonné hozzátéveszi, hogy Lebrunön korántsem látszott olyasmi, mintha titkolni akarna valamit.

A múlt év február havában Valadier abbénál, a Cochin-kórház alaminzsnásánál ebéd volt, amelyen néhány papon kívül több kórházi alkalmazott is jelen volt. Ezek egyike, Hepp, azt vallja, hogy épp a szalonban ültek, az ebéd idejét várva, amidőn az inas bejelentette Lebrunt. A belépő századost azonnal körülvették s fagaták a Dreyfus-vallomás felől. Ő pedig félíg kitérően, félíg gunyosan azt felelte:

— Eh, az a bitang Dreyfus, aki folyvást csak az ártatlanságáról nyöszörgött!

Az ebéd vége felé Lebrunt kihívták s azután ezekkel a szavakkal tért vissza:

— Már megint a miatt a bitang Dreyfus miatt kell önöket elhagynom. A párisi főparancsnok egy ordonanc-tisztelet küldött értem: a Zola-pör holnapi tárgyalásán teendő tanuvallomásomat akarja velem megbeszélni.

Lebrun távozása után — folytatja Hepp, — a házigazdát, Valadier abbét kérdeztük, aki mosolyogva mondá:

— En semmit sem tudok holmi vallomásokról, pedig Lebrunnel legalább huszszor elmondattam magamnak a lefokozás történetét. Vallomásról sohasem szolt, s én ennek a híresztelésnek nem tulajdonítok fontosságot.

A fentebbieket Valadier abbé, akit szintén kihallgattak, maga is megerősítette a bíróság előtt.

Több más tanu, mindannyi Lebrunnek a barátja, azt erősíti, hogy Lebrun sohasem szolt Dreyfusnak a vallomásáról. Mások, akik szemtanúi voltak a lefokozásnak, szintén nem hallottak vallomást.

(Dreyfus mellénye.)

Picque, a saint-martin de réi átmeneti fogház igazgatója, a hova Dreyfus 1895. január 18-án, este 10 órakor érkezett meg őrfedezet alatt, amely a ládáját is hozta, a következőket mondja:

Január 19-én reggel az összes rendőrök jelenlétében föllyítottam a ládát s az egyik rendőrnek meghagytam, hogy szedjen ki minden ruhadarabot, tapogassa meg gondosan s ha érez valamit valamelyik zsebben, adja át nekem az illető ruhadarabot. A rendőr egy mellényt meg tapogatva, valami papírost érzett a zsebében s ideadta nekem a mellényt. En a zsebből egy összehajtogatott papírost vettem, amelyre ez volt írva. (Picque elmondja a bordereau ismeretes szövegét.) Ezt az okiratot azonnal elküldtem a belügyminiszternek, de Dreyfusnak nem szoltam róla, attól félve, hogy kürt lesz magában. De értesítettem róla a fogoly kísérésevel megbízott gyarmati orvost, Ranjont, aki pár hónappal utóbb, mikor visszajött, elbeszélte nekem, hogy Dreyfus, akinek nem akarták odaadni a ruháit, nehogy észrevegye az irás eltűnését, folyvást kérte a mellényét; amire azt mondta neki, hogy nemokára ugvis melegebb éghajlat alá érnek, ahol nem lesz szüksége annyi ruhára.

Loew elnök fagatja a tanut s ki akarja belőle hozni, hogy kinek a kezében volt előbb a láda, mire Pique több rendőrt nevez meg, akinek holletét is tudakolja aztán tőle az elnök.

Picque egyébiránt megvallja, hogy Dreyfus folyvást az ártatlanságát hangoztatta, a nélkül azonban — teszi hozzá — hogy ezt valamivel bizonyította volna.

Forzinetti tanúsága.

Módukban van teljes szövegében közölni Forzinetti vallomását, akit tudvalevőleg azért fosztottak meg fogházigazgatói állásától, mert állhatatosan hangoztatta Dreyfus ártatlanságáról való meggyőződését.

Forzinetti órnagy azon kezdte vallomását, hogy Dreyfus lelki állapota letartóztatása és a fogházban való elhelyezése után nagyon nyugtalanította őt.

Természetesen én személyesen voltam érte felelős — mondja Forzinetti — tehát nyomban jelentést tettem észleleteimről. Boisdeffre tábornok maga jött velem Mercier hadügyminiszterhez. Egy kicsit várnunk kellett, hát leültünk az előszobában a pamlagra. Akkor Boisdeffre így szolt hozzám:

— Forzinetti, ön mint fogházfelügyelő tapasztalt emberismerő. Mondja meg őszintén, mit tart Dreyfus felől?

— Azt hiszem, — feleltem én — hogy a vizsgálat hamis nyomon jár. Dreyfus olyan ártatlan, akárcsak én.

E pillanatban a miniszter behívatta Boisdeffret. Nekem még várnom kellett. A tábornok kedvtelenül jött ki valamivel később s így szolt hozzám:

— A miniszternek el kell utaznia. Szabad kezét hagyott ugyan nekem, de a Dreyfus-affaire-rel csak végezzem ő maga.

Erre megjegyeztem, hogy ő úgy látszik nem helyeselte Dreyfus fogságra vetését.

Még ugyanez nap megvizsgálta Dreyfust a fogházi orvos s feltétlen nyugalmat és kíméletes bánásmódot ajánlott. Csillapító szereket is rendelt.

Később megjelent nálam Demange ügyvéd, akit a szalonban fogadtam.

— Ártatlan embert kell védelmeznem — mondotta Demange — ártatlanságának bizonyítékai itt vannak az irattárcámban. A vizsgálati iratok másolatait megmutatták Dreyfusnak: én is olvastam valamennyit s mondhatom, hogy elbámultam a bizonyítékok silányságán és fogyatékoságán.

Itt áttért Forzinetti Dreyfusre:

— December 19-én ült össze a haditörvényeszek. Akkor Dreyfus azt mondotta nekem:

— Remélem, hogy még ma szabad leszek és megölelhetem enyéimet.

Nem úgy történt. Az ítélet kihirdetése után annyira magánkívül volt Dreyfus, hogy nem bírtam lecsendesíteni. Attól féltem, hogy a falon szétzuzza koponyáját. Mikor meglátott engem, felkiáltott:

— Az egyetlen vétkeim, hogy zsidó vagyok!

Revolvert kért tőlem, hogy véget vessen szenvedéseinek. Megeskettem, hogy nem követ el öngyilkosságot, nehogy bűnösnek gondolják, aki önszántából vezekel vétkeért. Bátorítottam, hogy ki fog derülni ártatlansága.

Később eljött a felesége. A szerencsétlen asszony majd elájult, mikor meglátta Dreyfust. En támogattam és felfogtam, hogy le ne roskadjon.

Du Paty de Clam is megjelent, hogy vallomásra bírja Dreyfust. Du Paty de Clam attól félt, hogy Dreyfus meg fogja őt rohanni és azért egy titkos rendőrnek megparancsolta, hogy az ajtónál őrködjék.

Dreyfus határozottan erősítette, hogy ártatlan.

Du Paty így felelt:

— Ha ön csakugyan ártatlan, akkor ennek a száznaknak legnagyobb martírja.

Az ítélet kihirdetése után Demange ügyvéd bement a cellába, megölelte Dreyfust s így szolt hozzám:

— Az ön elítélése a legnagyobb gyalázata e száznaknak.

A védőügyvéd könnyekre fakadt s engem is mélyen meghatott ez a jelenet.

Január 5-én fokozták le Dreyfust — folytatja tanúságát Forzinetti. — Az én felelősségem ezzel megszűnt. Mikor két esendőr átvette az elíteltet, megszorítottam a kezét, bátorítottam és biztattam. Erős a hitem, hogy utóbb majd kiderül az ön ártatlansága. Csak a sírból nem lehet kiszabadulni!

Elnök: Hallott ön valamit a lefokozás után arról, hogy az elítelt bevallotta bűnét?

Forzinetti: Nem. Sőt ellenkezőleg! Lebrun-Renault, akit jól ismertem, azt mondta nekem, hogy Dreyfus egy szóval sem vallotta magát bűnösnek. Pedig nekem csak megmondotta volna Lebrun-Renault, akivel olyan bizalmas viszonyban voltam, hogy épp akkor is, mikor Dreyfusról beszélünk, egy leány felől kérdezősködött tőlem, akit el akart jegyezni.

Félvevél utóbb Lebrun-Renault a lapokban letagadta ezt a beszélgetést, amely köztünk végbement. Ez volt az oka annak a heves szótárságnak, amely a Zola-pör tárgyalása idején a tanuk szobájában köztem és Lebrun-Renault kö-

zött támadt. *Gonse* tábornok hasztalan esőndesített engem, a szemébe vágta *Lebrun-Renaault*-nak: — Ha ön csakugyan letagadja azt a beszélgetést, akkor aljas, hazug ember.

Forzinetti még elmondotta, hogy hiába várta a *Lebrun-Renaault* segédei, aki ezekért a sértésekért azóta sem kért elégtételt.

Attól órnagyról a következőket mondta *Forzinetti*:

— Gyakran beszéltem vele az affairról. Azt mondotta *Dreyfus* állítólagos vallomásától, hogy ő sohasem hallotta azt az elítéléstől, sőt ellenkezőleg, *Dreyfus* mindig ártatlannak mondta magát. Higgadt gondolkozásu embernek ismerem *Attelt*, aki bizonyára írásban tett volna jelentést, ha *Dreyfus* bűnösnek vallotta volna magát előtte.

Forzinetti tanu vallomása e szavakkal végződik:

— *Meg vagyok győződve Dreyfus ártatlanságáról! Én látam őt szenvedni és sírni a fogházban, ahol szinte együtt élttem Dreyfus-szal. (N. W. T.)*

Páris, április 21.

A *Figaróban* ma közzétett vallomások közül érdekes még *Durlin* polgári fogházigazgatónak a kihallgatása.

Durlin ezeket mondotta:

— A lefokozás után *Dreyfus* megszűnt katoná lenni s így átkísérték a polgári fogházba, a hol szomolyosan vettem át a foglyot s azt mondtam neki:

— Nagyon szomorú, hogy francia tisztet kell elzárnom.

— *Ártatlan vagyok* — fakadt ki *Dreyfus*. — Érttem az ön felháborodását, igazgató ur, de én igazán ártatlan vagyok.

Miközben lefényképezték és antropometrikus méréseket tettek rajta, a fogly egy szót se szólt, de mikor erős fedezettel és a fogházfelügyelővel együtt lekísértem a földalatti folyosón át a cellájába, akkor megszólalt:

— *Meg fogja látni, igazgató ur, hogy néhány év múlva, lehet, hogy két-három esztendő lofogása alatt ki fog tudni az igazságot.*

Elnök: Nem *Roget* irodaigazgató ment a fogházörökkel *Dreyfus* után a celláig?

Durlin: Nem, én kísértem a foglyot.

Elnök: *Depret* őrmester, aki a kísérők közt volt, azt vallotta, hogy hallotta, mikor *Dreyfus Roget*-nak azt mondotta: *Bűnös vagyok, de nemesek én egyedül. Erre Roget* azt mondotta volna *Dreyfus*-nek: *Hát mért nem nevezi meg büntetésait?*

Durlin: *Depret* őrmester tévedett; *Roget* irodaigazgató nem jött velünk. Köztem és *Dreyfus* között az utolsó betűig az a párbeszéd volt, amelyet fentebb elmondtam.

Dreyfus aztán hozzátette:

— *Én bízom istenben!*

— Jó, jó — feleltem én neki, — de az nem elég!

— Ha *Dreyfus* nekem vallott volna — folytatta *Durlin* — bizonyára jelentést tettem volna róla.

Most *Depret* őrmestert hívta fel az elnök és szembesítette *Durlinnal*. *Depret* elbeszélte, hogy egy rendőr, akinek a nevére nem emlékszik, de aki *Dreyfus* kísérői közt volt, mondotta neki azt, amit *Dreyfus Roget*-nak vallott, aki pedig jelen sem volt.

Elnök: (*Durlin*-hez): Hallotta ön azt a párbeszédet?

Durlin: Nem! *Dreyfus* nagyon nyugodtan s méltóságosan viselkedett és semmiféle vallomást nem tett.

Igy végződött ez a kihallgatás és szembeállítás. (not.)

HIREK.

Legendás névjegyek.

Akik szerettek vagy akik gyűlölték: holtuk után is tovább élnek a — legendákban. Az ember már nem is gondol rájuk s imhó egyszerre megjelennek a legenda homályában. A szeretet vagy a gyűlölség még egyszer fellángol látásuktól, pedig családja jelenség az egész és nem volt igazi ok sem az új szeretetre, sem az új gyűlölségre.

Tessék például a budai tarokkparthie legendájára gondolni!

Heteken keresztül bujdoskolt a suttogásokban s babonás lelkek már teli voltak ijedelemmel, hogy az a néhai Bánffy Dezső alighanem készülődik a feltámadásra, mert az őreg Majthényi László budai palotájában nap-nap után megjelenik egy tarokk-parthiehoz, amelyben régi intimusok a partnerei. No ez konventikum — suttogta a legenda — megboronzgatta a hátakat. Azok ottan a kár-

tya árnyékában hálókatszönek és árkokat ásnak: a hazajáró Bánffy folytatja, amihez politikai életében a legtöbb hivatása volt s a legenda szállt, terjedt, ijesztett: miglen a mai napon báró Majthényi László egész naivul kiírta az újságokban, hogy ő bizony őszintén és őnzetlenül üdvözlö a fölkelő napot (személy szerint Széll Kálmánt), de tarokkozni most is Bánffyval szeret. No meg a megszokott partnereivel.

S ekkor egyszerre kiderültek az arcok.

— Az ördögbe, hogy ez eszünkbe se jutott. Pedig ugyan régi dolog, hogy az őreg ember hamarabb elszokik még a feleségétől is, mint a tarokkparthiejától. A megboldogult Pongrácz Károly szegény semmiért sem átkozta úgy az egyházpolitikát, mint azért, hogy a tarokkparthiejából kiugrasztotta. Hogy azok a törvények az egyházat elválasztották az államtól, azt még meg tudta volna nekik bocsájtani, de hogy őt is elválasztották a partnereitől, azt soha. Olyan nagy erő lakozik a tarokkban.

A budai legenda tehát meglehetősen ártatlan volt. S most mégis egy másik legenda próbálkozik a nyomába. A fejek megint közel kerülnek egymáshoz s az ajkák babonásan viszik tovább a suttogást.

— Láttátok? — hangzik a halk kérdés.

— Hát te is láttad?

— Különös.

— Nagyon különös.

Amiről pedig a suttogás folyik — még kisebb dolog, mint egy tarokkparthie. Mert kártya mellett már csináltak politikát, de névjegyekkel talán még soha. S ha még csak egy névjegy volna! De kettő s abból is asszonyé a második, hogy még csak párbajra se lehessen érteni. S a legenda mégis körülzövi a két névjegy s csinálja hozzá a sejtelmes hátteret, amiből semmit se lehessen világosan kivenni. Valami babonás érzéssel mondja egyik ember a másiknak, hogy azok a legendás névjegyek okvetetlenül jelentenek valamit, ha azt nem is tudják megmondani, hogy mit.

A névjegyek pedig nem kerülnek a napvilágot. Ott látni őket egy csomó szabadelvűpárti képviselőnél s legföllebb az ötlük szembe, hogy csupa olyanoknál, akik a közhit szerint erősebb szálakkal voltak a volt miniszterelnökhöz fűzve.

Igy fest az egyik névjegy:

Báró Bánffy Dezső
m. kir. főudvarmester.

A másik névjegy szintilyen, de a Bánffy Dezsőné nevét mutatja. S akik kapták, nem csinálnak belőle titkot, hogy Bánffy Dezső és a neje tétették le náluk a névjegyüket. Nyilván nem maguk jártak az egyes képviselő lakásán, hanem úgy küldték a névjegyüket.

De miért?

Azt mondja a pártban valaki:

— Látnivaló, hogy ez nem bucsu-névjegy, nem is a „volt miniszterelnök” küldi, hanem a főudvarmester.

— Eppen ez az! — aggodalmaskodik a másik. A bucsut meg lehetne érteni. De így! — Összeesküvés! — mondja most már egész határozottsággal egy harmadik és a párt suttog, forr, kavargó.

Mégis akad mindjárt egy józan hang:

— Bolondság! Ha azok a névjegyek valami titkos összeesküvés akarnak csalogatni a régi Bánffy-embereket, akkor nyilván nem tennék úgy a zsebükbe, mint a selyem-zsebkendő: hogy kilássék a csücske. Az összeesküvésre hívó írásokat Közép-Európában nem szokás nyilvánosan mutogatni. Legföllebb operettekben. S ott is csak a komikusok teszik meg. Hát névjegyek és punctum! De az egész suttogás, meg legenda, meg aggodalom — bolondság.

Csak felüti magát a szkepszis.

— Hát ha mégis? Mért tették volna le éppen csak a hívek leghivebbjeinél a névjegyüket? S mért nem Bánffy Dezső, a „volt miniszterelnök”? Mért a főudvarmester és neje?

S ezekből a kérdésekből mohón táplálkozik a legenda. Mig egyszer csak kibújik a legendából a pirinkó igazság. Talán így:

— A főudvarmester és neje szívesen látják maguknál ebédre X. és Y. és Z. urat, mint akinél annak idején letették a névjegyüket.

S ez olyan érthető volna. Mert hajh, sok lekopott már a Bánffy nimbuszából! Már nem olvasható a siremlékén, hogy ő volt a király kedvence. Az is lekopott róla, hogy magyar politikus lett volna. S kikezdte az idő már azt az utolsó felírást is, mintha ő találta volna fel az első legjobb nemzeti-ségi politikát is. Semmi sem marad az emléken. Csak a név. S ekkor a szegény Bánffy Dezsőnek eszébe jut, hogy pedig volt neki hatalma delelőjén még egy kitűnő tulajdonsága, amit már igazán nem lehetne tőle elvitatni. Mennyi ebédet adott! S milyen fölségeseket! A hálátlanok pedig elfeledkeztek erről a tulajdonságáról, holott ha ezt irták volna siremlékére, soha az idő le nem koptatja. Mert az bizonyos, hogy a politikája akármilyen rossz lehetett, de az ebédei jók voltak.

S ha a legendás névjegyek csak az ebédek új sorozatát jelentenék be a híveknek?

A főudvarmester azt gondolja majd magában:

— Miniszterelnök koromban nem váltak be az ebédek. Akik eljöttek, megették s egészségemre kívánták. Többre nem érezték magukat kötelezetteknek. Hát ha a főudvarmester ebédei jobban tudnak — lekötelezni!

Viszont a meghívottak így fognak okoskodni:

— Akkor se kötelezett semmire az ebédje, mikor miniszterelnök volt. Há még most!

Az ördög tudja, minek szövődik hát mégis legenda két névjegy köré? Hogy már a legenda se tudja, mit csináljon! Vagy a legenda is fölesapott szecesszionistának, hogy téma nélkül s karikatúrásan dolgozik?

E.

Budapest, április 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Stefánia* özvegy trónörökösné leányával, *Erzsébet* főhercegnővel, tegnap este Lussimpiccoloba és ma délután Miramarba érkezett. — *Frigyes* császár özvegye tegnap este kíséretével több napra Triestbe érkezett. — A svéd király Párisból ma este elutazott. — Gróf *Szapáry* László fumei kormányzó, székhelyéről Budapestre érkezett. — *Lánczy* Leó országgyűlési képviselő, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, hosszabb távollét után visszaérkezett Budapestre és átvette hivatala vezetését.

— A király Gödöllőn. Ő felsége a jövő héten, valószínűleg szombaton reggel érkezik Budapestre, s a Rákos-rendezőpályaudvarból a „király-váltón” át egyenesen Gödöllőre megy kíséretével, ahol hosszabb ideig marad. A király Gödöllőn való tartózkodása alatt többször berándul a fővárosba is, és általános kihalgatásokat is ad.

— **Változások a diplomáciai karban.** *Klepsz* Ede altábornagy, katonai meghatalmazott, a pétervári osztrák-magyar nagykövetségnél legközelebb megváltik állásától. Gróf *Moltke* katonai attasé a bécsi német nagykövetségnél a vértés testőr-erzed parancsnokává nevezték ki. Utódjává *Billow* szárnysegédje a német birodalmi miniszter testvérét nevezték ki. — Az amerikai Egyesült-Államok a hármas-szövetség mindegyik tagjánál tengerészeti attaséi állást szervezték, melyre *William Henry Beecher* korvett-kapitányt nevezték ki.

— **Változások a tábornoki karban.** Két hónappal ezelőtt megírtuk, hogy egy a közös hadsereg, mint a honvédség tábornoki karában a májusi előléptetések és katonai kinevezések alkalmából nagy változások lesznek. Zsoldos Ferenc altábornagyot, a közös hadügyminisztérium osztályfőnökét akkor el is bucsúztattuk. Zsoldos, aki báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter oldala mellett nagy érdemeket szerzett a honvédség szervezése és adminisztrálása körül, belefáradt a nagy munkába amely a hadügyminisztériumban minden idejét elfoglalta, s már hónapokkal ezelőtt maga kérte egészségi okokból a fölmentését. A hivatalos *Armees-Verordnungsblatt* mai száma már közli is az altábornagy fölmentését s helyébe *Jekelfalussy* Lajos tábornokot, a székesfejevári honvédkerület ideiglenes parancsnokát nevezi ki osztályfőnökké. Jekelfalussy kiváló katonai tehetség, aki aránylag rövid idő alatt küzdötte föl magát a tábornokságra. Egy ideig József főherceg, a honvédség főparancsnoka körül teljesített segédtisztii szolgálatot, majd parancsnok lett a szatmári honvédezerednek, később dandárnok Debrecenben, néhány hónappal ezelőtt pedig a székesfejevári honvédkerület parancsnoka. A király bizalma ebből az állásból rendelte be Zsoldos helyébe a hadügyminiszteriumba, a hol mint osztályfőnök s a magyar ügyek előadója, remélhetőleg épp oly sikerrel fogja megállani a helyét, mint a csapatcsolgálatban.

A közös hadsereg rendeleti közlönye ezenkívül közli lovag *Pohl* és *Sommer* altábornagyoknak, valamint *Máriel* Károly tábornoknak és *Kalmár* Sándor ellentengernagynak, a bécsi hydrográfiai intézet parancsnokának a nyugdíjaztatását. Lovag *Pohl* helyébe a harmadik hadtesthez *Pleitzner* Gusztáv altábornagyot, ennek helyére pedig, a lemergi 30. gyaloghadosztály parancsnokaként *Latscher* Gyula altábornagyot, az utászcsapatok főfelügyelőjét nevezték ki, a király így akart megjutalmazni az utász-csapatok sikerült organizációjáért.

Érdekes változás az is, hogy *Jenő* főherceg altábornagyot, a német lovagrend főmesterét, a király hadtestparancsnokká léptette elő s az innsbrucki hadtest vezetésével bízta meg; *Ferdinánd* Károly főherceg pedig, Károly Lajos főherceg fia s a király unokaöccse, a harmadik vadász-ezred parancsnoka lett.

Forinyák Gyula honvédségi főparancsnoki adlatus távozásáról is beszél a hír. Az adlatus már régebben kérte nyugdíjaztatását s nem tartjuk lehetetlennek, hogy a király ezuttal teljesítette is a kívánságát. Utódjául *Bolla* Kálmán altábornagyot, a pozsonyi honvédkerület parancsnokát és egy bécsi hír szerint, *Parman* Oszkár altábornagyot, a budapesti 32. gyaloghadosztály parancsnokát emlegetik, akit „*más szolgálathelyre való alkalmazatásának fenntartása mellett*” éppen a mai napon mentett föl eddigi állásától a király.

— **Közös miniszterek kihalgatása.** A király, mint egy bécsi táviratunk jelenti, ma délben *Krieghammer* közös hadügyminisztert és délután *Kállay* Béni közös pénzügyminisztert külön kihalgatáson fogadta.

— **Az eskü-téri hírd.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter ma pénteken délután 5 órakor megtekintette az eskü-téri Dunahíd építési munkálatait. A minisztert *Csörgeő* Gyula államtitkár, *Czekelius* Aurélminiszteri osztálytanácsos és *Szántó* Albert műszaki tanácsos, a hidépítés vezetői kalauzolták. Első sorban a hidépítésre vonatkozó terveket nézte meg, azután pedig beható szemle alá vette úgy a pesti, mint a budai oldalon építők hidfőket és pilléereket. A miniszter egy órahosszat időzött az építés területén és a látottak felett megelégedésének adott kifejezést.

— **Sudermann nagybeteg.** *Berlinből* táviratozza tudósítónk, hogy *Sudermann* Hermann megint súlyos beteg. Csak nemrég épült föl egy makacs influenzából s most újból meghűlt. Kezelő orvosai *tüdőgyuladást* konstataáltak rajta és szanatóriumban helyezték el *Sudermann*-t.

— **Zmejanovics tiltakozása.** *Versecről* táviratozza tudósítónk: *Zmejanovics* püspök megfogja azt a hírt, mintha ő visszavonta volna *Brankovics* patriarka elleni tett följelentését. A napokban különben *Zmejanovics* bejelentette tiltakozását *Sevics* arki-mandritának *ujvidéki* püspökké történt megválasztása ellen. A tiltakozást azzal okolta meg, hogy a választásnál az ő véleményét nem kérték ki.

— **Hohenwart állapota.** *Bécsből* táviratozza tudósítónk: Az utóbbi időben gróf *Hohenwart* állapota jól agazsító hírek terjednek el. Ezek a hírek voltak, *Hohenwart* gyöngéledik ugyan, de betegsége nem aggasztó.

— **Trefort Agnes.** *Trefort* Ágostonnak, Magyarország egykori közoktatásügyi miniszterének a leányát, *Trefort* Ágnest tegnap szívszélhűdés érte és meghalt. *Trefort* Ágnes tizenöt éve élt csöndes visszavonultságban az Erzsébet-körút 16-ik számú házában. Az ötvenkét éves urhölgy tegnap délután látogatóban volt nagynénjénél, özvegy báró *Ebthás* Józsefnél, született *Trefort* Ágnesnél s hat óra tájban kocsin tért vissza a lakására. Komornája éppen a lépcsőn kísérte föl, amikor hirtelen rosszul lett, jajkiáltással összerogyott s legurult a második emeletről az elsőre. Az összefutó lakók felvették a lakásába, orvost is hívtak, de az orvos nem segíthetett. *Trefort* Agnes meghalt. Azonnal értesítették a rokonokat, köztük két nőtestvérét, a kik nyomban a kedves halottnak szünetelték. A jótékony urnát ma terítették ki a ravatalra. Az elhunyt előkelő rokonság gyászolja, köztük *Szalay* Imre a Nemzeti Múzeum igazgatója. Az elhunytat holnap délután kísérik örök nyugalomra.

— **Felölt éllemesség.** A fővárosban százezre számra járkálnak olyanok, akik egyéb foglalkozás hiányában ötleket produkálnak a pénzes embereknek jövedelmük szaporítására. Arról nevezetesen különösen, hogy ellenségei minden eszthetikai fogalomnak és a föld felett és a föld alatt mindent bemocsokolának értéketlen reklámokkal, amelyeket persze a becsületlen kereskedő fizet meg. Ezek az éllemes urak annyi szekeret járatnának az utcákon nagyhangu és még nagyobb betűs hirdetésekkel, hogy miattuk megakadna a kocsiforgalom és akár márványsímarra eszicsoltatnák a Gellérthegyét, ha megkapnák rá a hatóság engedélyt. Ilyen két ötletet ur *Szinner* József és *Baráth* I. Béla, akik már régebben egyesültek a székesfővárosi általános utmutató cím alatt és engedélyt kértek arra, hogy a győngye utcai fák kerítésén plakátokat alkalmazzassanak. A főváros elutasította ajánlatukat, de az ötletet két ur grünlódó kedvét nem szegheték. Elmentek a földmivelésügyi miniszteriumba, ott kaptak egy írást, hogy a plakátok a fák növést nem gátolják s ily előkelő ajánlattal ellátva újra bekoportatták a fővároshoz. A közéleti bizottság ma nem sokat tekerőzött velük, elismerte, hogy plakátjuk csakugyan nem árt a fáknak, de visszautasította kérvényüket abból az okból, hogy a világ egyetlen városában sem tűnének olyan *izléletleneket*, a milyenen a vállalkozó társas cég törli a fejét. *Szinner* és *Baráth* most tovább gondolkoznak és talán már nemsokára valami bizottsági ülésen hallani fogunk közös gondolatuk újabb szülotéről.

— **Ováció Luegornak.** A bécsi városatyák a mai közgyűlésen ovációt rendeztek *Lueger* tiszteletére abból az alkalomból, hogy a pápa kihalgatáson fogadta őt. A liberális kisebbség éppen azért nem jött el az ülés elejére, amikor a keresztény-szocialisták percekig hozták a kitűnő polgármestert. *Lueger* megköszönte a meleg tüntetést és tolmácsolta a pápa üdvözlését s átadta Bécs lakosságának a papai áldást. Az ünneplés után bevonult az ellenzék is és akkor aztán megkezdődött a közgyűlés.

— **Ösztönöz írócsomag.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a király 25 éves koronázási jubileumának az emlékére alapított három-háromszáz forintot tevő utazási ösztönöz. Az utazási ösztönöz pályázatnak a kamara kerületében született vagy itt illetőséggel bíró tőrekvő fiatal írók, akik szakmájukban magukat tovább képezni óhajtják. A pályázatok május 15-ikéig a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (V. Sas-utca 1.) nyújthatók be.

— **Vér-s kardpárbaj.** *Aradról* telegrafálják, hogy K. tanár és B. építészeti rajzoló közt ma kardpárbaj volt súlyos feltételekkel. A tanár az aradú ajkain keresztül 6 centiméter hosszú vágást kapott, az építészeti rajzoló pedig a hóna alatt sebesült meg.

— **Jubiláló tanarak.** A budapesti ágostai hitvallás evangélikus polgári leányiskola volt növendékei abból az alkalomból, hogy egykori tanáraik közül többen működésüknek huszonötödik évfordulóját érik meg, tanáraik tiszteletére ünnepet rendeznek. Az intézet volt növendékei, akik az ünnepen részt kívánnak venni, szándékukat levélben jelentsék be *Deutsches* Olga kisasszonynak (Budapest, Váci-körút 37. sz., II. 5).

— **Kiutasított írók.** *Berlinből* jelentik: A *Vorwärts* értesülése szerint a kormány kiutasított két olasz író. A kiutasítás oka az, hogy az olaszok résztvettek a szociáldemokrata mozgalomban. Mind a ketten két héten belül kötelesek elutazni.

— **A menza akadémika küldöttsége** tegnap tisztelt *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél. *Hann* János átnyújtotta a miniszternek a disztázsági oklevelet. *Wlassics* válaszában jóakarattal emlékeztet meg az egyesületről.

— **Föltalálé a fogságban.** A napokban *Grábó*l *Bécs*be szállítottak katonai kísérettel egy csupaszképu, tizenhétéves *novigrádi* bosnyákot. *Bécs*ben az arzenálba vitték és ott őrzik ma is, — ki tudja meddig. *Mapan* Iván, az elzárt leányke, nem követelt el valami nagy bünt — táviratozzák *Bécs*ből — csak azért zárták be, mert egy falgalagsági fegyvert mintázott, amelyvel negyedóránként hatszázat lehet löni és minden tizenöt töltenyhez csak egyszer kell tölteni. Ezt a fegyvert most tudós mechanikusok vizsgálják az arzenálban, *Mapan* Iván pedig, amíg a vizsgálat jobbra, vagy balra el nem dől, élő emberrel nem beszélhet. Ez mind szép így egy föltaláló megirandó történet az első fejezetéhez, de *Mapan* Iván aligha lép egyhamar új találmánnyal a katonai hatóság színe elé, mert *Grábó*l *Bécs*be szállíttatni parancsára keserves dolgot. Az arzenálban lenni még ételes fogolynek sem a legkellemesebb. Ugy mondja a mi bécsi táviratunk, hogy *Mapan* Iván azért élvezi az arzenál vendégszeretét, hogy találmányával meg ne zavarja az általános lefegyverzés mind nagyobb hódítása közepette a világ békülékeny hangulatát. Ez természetesen csak afféle csafra, amely a valóságot akarja a szemnek tetszetősbé varázsolni. Azért van *Mapan* Iván az arzenál egyik magánzárkájában, — tudja ezt mindenki — hogy véletlenül át ne szaladjon valamelyik idegen hatalom kezébe a bizonyára korsokot alkotandó találmány. Mert amikor hatszáz puffatásról van szó egy negyedóra alatt, dehogyan gondolnak a katonáemberek az általános lefegyverzés békés hangulatára. Ez az egyik világos lapszus a hírből, a másik kevésbé világos, de mi, békére áhítózkodó eszöndes polgárok, ezt is megértjük; — a hír elején az van, hogy *Mapan* Iván nem követelt el valami nagy bünt... Nem? Meglehet, — ha nem válik be a találmánya.

— **Két tudós halála.** Egy berlini távirat szerint ma ott meghalt a 81 éves *Kiepert* Henrik geográfus, aki főleg gyönyörűen kidolgozott térképeivel tette ismertté nevét. A történeti térkép-rajzolás terén utóbbi munkát végzett s atlaszai, valamint fali térképei a legjobbak, amit valaha e téren készítettek. — *Cannesban* elhunyt sir *Monier Williams* szászkerít tudós, a *Sakuntala* fordítója, nyolcvan éves korában. Az oxfordi egyetemen az ő fázadozására állították fel az ind nyelvek tanszékét.

— **Halálozás.** *Hets* Antal építész-mérnök április 18-án 42 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt Győrött. A megboldogultat 20-án temették el nagy részvét mellett. Az elhunytban *Hets* Béla honvédszázados a testvérét gyászolja.

Tenus László, fővárosi pénzügyigazgatósági tisztviselő ma délben hosszabb szenvedés után elhunyt. Halálát nagyszámú rokonság, közte *Tenus* Tivadár hírlíró és *Gauss* Viktor író gyászolja, a kinek a megboldogult apósa volt. Temetés vasárnap délután 4 órakor lesz II., Toldy-Ferenc-utca 8-ik számú házból.

Datay József kuriai bíró tegnap délután 5 órakor *Lónyay*-utcai lakásán 59 éves korában néhány heti szenvedés után elhunyt. Temetés holnap lesz.

Klein Ferenc 21-én meghalt huszonnyolc éves korában *Budapest*-en.

Weingruber Hermann vendéglős 21-ikén 78 éves korában *Budapest*-en meghalt. Az elhunyt ötven évig volt *Budapest*-en vendéglős és hosszú ideig volt tulajdonosa a *Kerepesi*-uton levő *Fehér* Hattyu-szállónak. Halálát nagyszámú család és rokonság gyászolja; többek között fia *Weingruber* Ignác, a székesfővárosi pavillon és az *Edison* kaveház tulajdonosa. A temetés vasárnap délután 3 órakor lesz a *Dohány*-utca 20-ik számú gyászszobából.

Anton Vilmos hatvanéves magánhivatalnokot ma este szívizületűdés érte és meghalt.

— **Krivány és társa.** Az aradi fogház orvosai attól félnek, hogy *Krivány* János a negyedmilliósi sikkasztó és büntárs *Keresztes* Ákos elpusztul a börtönben, még mielőtt a földi igazságszolgáltatás végezne velük. Egy távirat szerint *Keresztes* Ákos a börtönben tüdővésztt kapott és ő is, *Krivány* is olyan súlyos beteg, hogy mire a vizsgálatot befejezik, már egyik sem lesz az élők közt.

— **A kassai toronyóra.** A *kassai* toronyóra nem igazodik a zónaidőhöz és e miatt folyton lekések a *kassaiak* a vonatról. Ezért bevádolták a toronyórát állhatatos késés miatt a városi tanácsnál. A tanács pedig a toronyóra pártjára állt, hozván a következő határozatot:

Azon indok, hogyha az óra pár perccel később jár, kevesebben késnek el a vonatról, el nem fogadható, mert az utas ugy sem tudja, hogy pontosan, hány perccel jár a toronyóra később a vasuti óránál.

Tessék kihámozni ezt a határozatot. Mi nem tudjuk, — hát fölesaptunk toronyóra pártinak.

— **Nemzeti lajhár.** Ezzel a teljességgel nem hízogó titulussal Mangra Vazult tisztelt meg egy aradi brosur, ami egy csomó oláh politikai turpisságról rántja le a leplet. Szerzője egy Vaniga Dávid nevű oláh újságíró, aki újságyszerkesztő volt Temesváron s az idő szerint Aradon a süjtő igazgató szerepében mond nagy gondoskodásokat mindazoknak, akiket az aradi *Tribuna Poporului* portál. Mangra üzemeltet Rózsa Sándor-féle politikai banditásának nevezi. Azt mondja, hogy 6, meg a bandája s a banda sajtója évek óta nem csinál egyebet, mint vizsályt és gyűlölést szít az oláhok között. Mangrát különben többször felszólították már, hogy foglaljon el valami állást az aradi szentszéknél s ne huzzza potyára a füzetét, de ez a *nemzeti lajhár* írtozók minden munkától. Különböző azt is mondja róla, hogy: *éjjeli gavallér.* Ezzel valószínűleg azt akarja elérni, hogy Mangra urnak otthon becses családjá körében csináljon egy kis kellemetlenséget. Nagyon érdekes és pikáns kis fojezet az, amit a mártíriumról ír a kis leleplező. Azt mondja, hogy míg a Ligának sok volt a pénze s busásan honorálta a fogházba jutott politikusokat, a vezérek nagyon szívesen vonultak be Szegedre meg Váczra az államfogháznak nevezett úri kaszinókba. Szép summát kaptak egy-egy *üléstért.* Akinek rosszul állottak a pénzállai, egyszerűen lecsukatta magát pár hónapra s ezzel rendezte a pénzügyeit. Ma azonban a Liga soványan dotálja a mártírjaikat, tehát nem érdemes a tömlőbe menni. Strómanokat küldenek maguk helyett. A röpirat vége:

Ime, román nép, a te vezéridé s a te ügyednek érdemes előharcosai! Ime a te tanítói és bologitói! Nézd meg őket egész lényük és jellemükben és sujtd őket erős megvetéssel, mert ők a te igazi ellenségeid! ők, a Rózsa Sándor-féle politikai banda az aradi szenny revolver-lapjukkal.

Van még a füzetben egy csomó családi szenny is. Szóval nagyon kellemetlen kis könyv.

— **Eltűnt bankigazgató.** Berlinben ma hirtérj, hogy *Arens* Miksa bankár elfogták. A családja közölte az újságokkal, hogy *Arens* elutazott Berlinből, de hogy hová, azt nem tudják. Valószínűleg Brüsszelben tartózkodik. Az eltűnt bankár azelőtt igazgatója volt a berlini omnibusz-részvénytársaságnak, majd a Theater unter den Lindennek.

— **Hétszáz mesterinas a templomban.** Egyszerre hétszáz mesterinas ment a napokban gyönni a minoriták templomába — Aradon. S akik látták a fölvonulást, azt mondják, hogy rendben, bizonyos komoly megindulással, teljességgel nem mesterinasian viselték magukat a gyerekek. Ebből az látszik, hogy Aradon komolyan veszik a mesterinasok vallásos nevelését. Budapest persze nagy forgalmas város. Mi nem érünk rá ilyen naivitásra.

— **Pestis Párisban.** Párisból táviratozta tudósítónk: A *Fronde* szerint a *Grand Magasin Nouveautés*-ban állítólag három pestis-esetet konstátáltak. A pestist keleti szőnyegekkel hurcolták be. Egy esti párisi távirat ezzel szemben azt jelenti, hogy a rendőrfőnökség a rendőrfőnök által személyesen végzett vizsgálat alapján *koholmánynak nyilvánítja* az állítólagos pestises megbetegedésekről szóló híresztelést.

— **A katonák temetője.** Voltaképpen nem igen tudjuk, hogy miért kell a katonák még akkor is külön klasszisba sorozni, amikor teljes polgári nyugalomban, csukott szemekkel a koporsóba vetett ágyon pihen... Nagyon egyformák vagyunk ilyenkor edes mindnyájan. De hát a katonaságnak külön temető kell s ha ennek így kell lenni, hát a polgárság, mint mindent, úgy ebben is teljesíti a fegyveres hatalom kívánságát. A hadtestparancsnok arra kérte a fővárost, hogy az új temetőben jelöljön ki külön területet a katonaság számára. A temető-bizottság ki is jelölt egy parcellát katonai temetőnek s kimondta, hogy leszállított áron, egy forintért adja a katonáknak a sírhelyeket. Egyetlen kikötése a bizottságnak csak az, hogy a katonaság alkalmazkodjék a temető szabályzatához s ne csináljon magának külön törvényt.

— **A tanárok helyettesítése.** Az ipari szakiskolákhoz és nőipariskolákhoz Hegedűs miniszter rendeletet bocsátott ki, amelynek nevezetesebb pontjai a következők:

Ha a helyettesítés előreláthatólag egy hétnél hosszabb időre nem terjed, az igazgató a rendes tanármegjelenés körében (beleértve önmagát is) oly módon gondoskodik a helyettesítésről, hogy a helyettesítő tanár a saját órájával tölti be a helyettesített tanárt. Ha a helyettesítésnek szüksége egy hétnél tovább tart, akkor az igazgatónak a sazkzerű helyettesítésről kell gondoskodnia, vagyis helyettesítőre oly tanárt kell kijelölnie, aki az illető tanárt képes tovább tanítani. Minden helyettesítés alkalmával az igazgatónak a lehető legnagyobb méltányossággal kell a kijelöléseket eszközölnie. Mindam az esetekben, midőn valamely intézetben helyettesítéseknek szüksége forog fenn, a rendes tanár és igazgató a kötelező óraszám felül is megerhel-

het és pedig három hónapon belül minden külön díjazás, vagy jutalom nélkül. Ha a helyettesítés folytán beállott túlterheltség három hónapnál tovább tart, akkor az azt meghaladó időre megfelelő díjazásra van igénye.

— **Uj detektívek.** A fővárosi rendőrség detektívkarja május elsőjén tíz taggal fog szaporodni. A költségvetés keretében betöltendő tíz állásra több száz egyén pályázott a társadalom legkülönbözőbb osztályaiból.

— **Hol van Montréal? Bikedike** Róbert *montreáli* lakos újfajta villamos kocsit talált föl. Találmányát beküldte Budapest fővárosának, a tanács azonban nem fogadta el. Az ajánlatot tehát vissza akarta küldeni Bikedike Róbertnek. Amde nem tudta, hogy merre van Montréal s ezért az ügydarabokat kiadta a *mérnöki hivatalnak*, azzal az utasítással, hogy mondja meg, hol van Montréal? A mérnöki hivatal ma meg is felelt a fogas kérdésre, amennyiben értesítette a tanácsot, hogy Montréal Kanadában, ez pedig Északamerikában van. — Ugy látszik, jó volna a főváros tanácsa mellé egy harmadik gimnazistát szerződtetni és egy kis adóemelés árán beszerezni husz krajcárért egy térképet, hogy hát az ilyen földrajzi ügyekben is a kellő szakavatottsággal intéztesse a dolgok.

— **A nagysalló emlékünnap.** Hazafias kegyelettel ünnepelte e hó 19-én Bars vármegye közönsége a szabadságharc egyik dicsőbb fegyvertényének, a *nagysallói győzelemnek* felszázados emlékét. Leírunk már az ünnepség részleteit, közülük *Koroda Pál* gyönyörű alkalmi ódáját; tudósításunkat most ki kell egészítenünk az alábbi leíróesetek ünnepi beszéddel, amelyben *Leidenfrost* László országgyűlési képviselő hazafias hévvel aldozott a névtelen hősök, a nagy napok emlékének. A szép beszéd így hangzik:

Tisztelt ünneplő közönség! Hála, kegyelet és hazafiai lelkesedés hatja által szívemet, midőn e vitelek porladó esontjai felett beszédem elmondom. Itt alsuznak örök álmutak azok, akik 1849. április 19-én, tehát felszázad előtt a nagysallói fényes ütközetben, mint hősök estek el az alkotmányért, a szabadságért és az önálló magyar nemzetért küzdve és győzve! Tudjuk, ők a győzelem reményével szívükben hüllottak el és tudjuk azt is, hogy reményük nem volt hiu! Jöttek ugyan sötét és nehéz évek, már-már csüggedés szállta meg a honfelleket, de elvégre a király bölcsessége elfordult gonosz tanácsadóitól, az alkotmány helyre lett állítva, a magyar nevet becsület és dicsőség környézi és azok, akik szívük veret ontották a szabadságrért, a legdobbab hazából látják, hogy a nemzet újra felvirult és sorsa ismét saját kezében van letéve — és látja azt is, hogy emléküket a nemzet tisztelettel és szeretettel ápolja és nem felejtje el azt, hogy csak az a nemzet képes az életre, csak annak van jövője biztosítva, amelyik hálaival és kegyelettel emlékezik meg őseiről és lelkesedéssel ápolja azok emlékét, kik a hazaért mindent aldoztak. Érti szívem és érzi velem együtt minden magyar ember, hogy a szabadságnak és a hazának szeretetét, melynek lángját történelmünk annyi fényes emléke táplálja, semmi idegen erő és hatalom belőlünk ki nem irtja, ez megmarad egyaránt egy a szegény népben, mint a gazdag főurakban. Tudom és ősmérem a magyar népet, el lehet tőle venni mindent, csak egyet nem: a szabadságot; ehhez az érzéshez, ehhez a lelkesedéshez mindig bizton lehet fordulni nagy és nehéz napokban, ehhez fordul: Kossuth Lajos is, kinek egyeleneleg lelkes szavara önként sorakoztak a saazerek a honvéd lobogó alá és a forrón szerető anyák és hivatásuk örömkönyei kísérték a magyar lobogót a győzelemre. És ha jönne egy oly korszak, mitől a magyarak istene őrizzen meg, midőn újra megkísértenék a nemzetet beköbözni a költői és leghebbebb fiat a sötét börtön nyirkos falai közé, rablásra dojni, ugyanaz az érzés, mely zette azokat, kiknek emlékét ma megüjük és a nemzeti hála örökzöld koszorújával borítjuk, ugyanaz az érzés és akarat szét fogja törni a beköbözés és újból megvédni a nemzetet, szabadságot és jövőjét. Soha ez az érzés, ez a tetterő ki ne haljon a nemzetből. Soha ne hervadjon el emlékezete és példája azon hősöknek, kiknek emlékoszlopán állunk. Csak az a nemzet áll örökké, melynek szabadsága fölött bátor és lelkes hazafi szívek öröködnék. Éljen a haza! Éljen a szabadság!

— **Tíz éves találkozó.** *Kulesár* Ferenc, a *Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogköcsön Részvénytársaság* tisztviselője felhívja a volt iskolatársait, akik 1889-ben a debreceni kereskedelmi akadémián érettségi vizsgálatot tettek, hogy fogadásukhoz híven május 21-én, pünkösd első napján Debrecenben a Bika kávéházban reggel 9 órakor jelenjenek meg.

— **Házasság.** Dr. *Waldapfel* Leó ügyvéd Vág-Besztercén jegyet váltott *Novák* Erna kisasszonnyal, özvegy *Novák* Mórné leányával Hliniken.

Klein Gyula, az *Assicurazione Generali* biztosítótársaság tisztviselője, eljegyezte *Aigner* Hormin kisasszonyt Budapestben.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet jelentése április 21-éről: Az ország északi felén tegnap este zivatarok voltak, jobbra kisebb záporosok. Esett: Arvaváralján 12 mm., Solmechyan, Nagy-Szombáiban, Ó-Gyallán, Budapestben (jéges), Szolmonon, Egerben és Debrecenben 5 mm., Késmárkon és Akna-Szlatinán 1—5 mm. — Zomborban és Csáktornyan szélvihar volt. A hőmérséklet nyugaton süllyedt, de keleten még magas.

— **Büffé kell a népnek!** A pálinkamérésekben éppen csak pálinkát árulnak, ami a publikumnak szörnyen kelmetlen — lehet. Közvetlen tapasztalataink e téren persze nincsenek, de hát az ital a pálinkás butikban éppen úgy megkívánja a maga ágyát, mint az Angol királynőben. Jó husféléket, ha egy kicsit borsos, paprikás, annál jobb; meg valami pikáns halat, kinek amilyenre telik. A pálinkamérésből azonban minduntalan át kell szaladgálni a henteshez szafaládéért meg heringért, a pékhez kenyérért s ez eltekintve attól, hogy a vendég ivás helyett hiábavaló futkosással tölti el a drága időt, már azért is kelmetlen, mert a szomszéd boltosoknak termel hasznát, nem a pálinkásnak. Ezek azok az okok, amelyek miatt ma a polgármester-nél egy csupa előkelő pálinkamérésből összeválogatott deputáció tisztelettel s arra kérte a város urát, hogy büffét engedélyezzen a pálinkásoknak. A polgármester a nála már szokásos kedvességgel fogadta a kérelmezőket s megígérte, hogy segít rajtuk. Ezek után remélhető, hogy ezután már nem kell a butikból virsliért szaladgálni annak, aki megéhezik.

— **Fodrázások mozgalma.** A budapesti fodrázások ma népes gyűlésen kelték sértett érdekeik védelmére. Mintegy ötszázan vettek részt a tanácskozásban, amelynek tárgya az a jogos panasza volt, hogy Budapestben immár 126 kontár folytat fodrázást és ronjta a pékesített, dolgozó értő és a műnősítést esztendőnk munkájával megszerzett fodrázások iparát. A másik anomália, amely szintén nagy sérelme a fodrázásoknak, az, hogy míg a gőzfürdőből fodrázók vasárnapi naphosszat folytathatják a munkát, addig a tulajdonképpeni fodrázástulakat már delután két órákor be kell zárni. A gyűlés a következő határozatban állapodott meg:

Tekintettel, hogy a kontárok betolakodása iparágunk létfentartását és haladását gátolja, tekintettel, hogy az ipartörvény nem nyújt oltalmat az iparért megküzdött iparosnak és egyenrangúvá teszi a kétes existenciát a becsületét féltő iparossal, kimondja a nagygyűlés, hogy I. oly fodrázóság, aki 1899. június 30-ig bezárólag tovább is kontárnál működik, budapesti fodrázárparasztal semmi körülmények között nem kap alkalmazást. II. Minden budapesti fodrázárparasztalot kötelezzük tartozni aláírni becsületszóra, hogy 1899. június 30-án túl kontárnál alkalmazásban levő segédet szolgálatába nem fogad.

A fodrázások a gyűlésnek erről a határozatról küldött utján értesítik a kereskedelmi minisztert, aki bizonyára orvosolni fogja ezeket a nyilvánvaló sérelmeket.

— **A szobalány-kamara.** Budapestben még nincs orvosi kamara, ellenben *New-Yorkban* már a szobalányoknak is van kamarájuk. Ez adta ki most a következő feltételeket: a szobalány havi bére legalább is tizenhat dollár; szobalányegység munkát nem végezhet, mint legföljebb főzést és kismosást a rendes takarításon kívül. Szentet csak a konyhatűzhöz számára tartozik hordani. Egy földszinti előszoba tartandó fönn a számára *fogadószobának*, minden héten legyen egy szabad napja, s minden nyáron két heti szabadsága. — Ennyit mondott ki a kamara. Most még csak az hiányzik, hogy a háziasszony suviskolja ki a szobalány cipőjét, jelenjen meg minden héten a szurján, segítsen neki az öltözködésnél, kísérje el a színházba és menjen érte a koncertbe, — és akkor igazán modern alapokon fog állani a szobalány-kamara.

— **Távlovaglás.** A temesvári 7-ik tüzérdandár lovasiskolájának tisztikara érdekes távlovaglásra indult tegnapelőtt reggel. *Temesvárról Budapestre* és vissza lovagolnak tíz nap alatt. A távlovaglásban részt vesznek: *Thaisz* László kapitány, *Teimer* Oszkár főhadnagy, *Pfannenstiel* Albert főhadnagy, *Endrődy* Zsigmond, *Stiecl* Ernő, *Weinhardt* Antal, *Wögebauer* János, *Kraimer* Ágost, *Breuer* Ottokár, *Bumbola* Ottmár és *Kárrás* Ferenc hadnagyok, *Petz* Jenő és *Keszegich* Fedor hadapródtszthelyesek.

— **Mulattam eleget...** *Szlunka* Pál asztaloslegény a minap elmulattott százharmincat forintot, azután irt egy levelet a gazdájának, *Gyuricza* Kálmán asztalosmesternek, hogy megunt a mulatságot s a Rácfürdőben fölélví magát. A fürdőben rendőrök lesték egész nap, de hiába. Tegnapelőtt a Promontori-úton a sinek között lefejezett holtestet találtak a vasuti örök s ebben a halottban *Gyuricza* sztalos fölismerete *Szlunkát*, az ő életunt legényét.

— **A szerencse háza.** *Beiföld* József budapesti bankháznak mai számunkban közzétett hirdetésére annál is inkább hivatjuk fel olvasóink figyelmét, mert ennek a bankháznak 25 éves fennállása garanciát nyújt pontos és lelkismeretes kiszolgálás tekintetében. Az utóbbi időben a szerencse olyan mértékben kedvezett a bankháznak, hogy sok vevőjének juttathatott tetemes nyereményeket.

(x) **Legjobb minőségű és szintartó harisnyák** és sportruházatok legnagyobb választékban *Hejtek* Adólfal IV., *Szerverta*-tér 8. A vadászshöz.

Amikor már nem lesz Dreyfus.

— Előrelátható dolgok. —

Deniel ur, az Ördögsgízget kormányzója már küldött onnan egy jelentést, amelyben megírja, hogy Dreyfust nagyon meglepte pöre revíziójának híre. Tehát bűnös. Dreyfus ciankálit kért, tehát bűnös.

Értjük az egészet s bátorokunk Deniel urnak ezentul irandó jelentéseit előlegezni. Ime, előreláthatólag így fognak egymásután következni a Deniel-féle jelentések:

I.

Miniszter ur, a fogoly nagyon gyanusan viselkedik. Bánatosan gubbaszt cellájában, igazán csodálom, hogy egy ember így bánkódhatik, holott minden kényelemmel el van látva. Az étel se izlett neki, pedig jó volt. Nekem példaul izlett. A fogoly nagyon töpreng; félek, remegek, miniszter ur, hogy a fogoly öngyilkossági gondolatokon tépdök. Kettözni fogom az őrt.

II.

Miniszter ur, a fogoly ma különösen izgattott volt. Mult jelentésében érintett ama gyanum, amely szerint a fogoly öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik, mind erősebbé lesz. Velem szemben vidám arcot mutat, ami meg sem lep ettől az embertől. Rá van írva a homlokára, hogy meg akar halni. Ha tudná, miniszter ur, mily kellemetlen helyzetbe sodorna engem a fogoly e meg-gondolatlan lépése, amely bűnösségét kétségkívül megállapítaná, igazán mást küldene helyemre. Részemről örülnék, ha máshová helyezné át.

III.

Miniszter ur, ön tulon jószágos irántam. Azt írja, hogy nem is képzélhet alkalmasabb embert erre a helyre, mint amin én vagyok. Köszönöm. De ez mit sem változtat a fogoly állapotán. Az éjjel is furiosa zajra riadtunk föl. Nagy koppanás hallatszott a fogoly cellájából. Besietünk, mire a fogoly pirulva mondta, hogy leesett az ágyról, ez okozta a koppanást. Sentül meg vagyok gyöződve, hogy fejét akarta a padlón üszeszuzni. Igazán, már nem is tudom, hogyan vigyázzunk rá. Éjjel-nappal tíz ember őrszi, én magam pedig a sok izgalomtól soványodni kezdek.

IV.

Miniszter ur, ön elhalmoz. Fizetésem nem várt fölemelése, a becsületrend szalagja, az elismerő levél — mindez megnyugtat a szindikátus fizette lapok ama gyanusításával szemben, hogy Dreyfus élete ellen török. A gazemberek! *Wie der Schelm denkt* . . . — mondja a német. Ami a foglyot illeti, két nap óta sir. Eddig még nem sirt soha.

V.

Miniszter ur, a legnagyobb izgalom közepette írom e sürgönyt. A fogoly öngyilkossági kísérletet követett el. Fejét a padlóhoz csapdosta, de szerencsére lefogtuk.

VI.

Miniszter ur, a fogolyal alig bírunk. Naponta ötször-hatszor követ el öngyilkossági kísérletet.

VII.

Cayenne, d. u. 12 óra 43 perc. (Kábeltelegramm.) Fogoly délben öngyilkos lett fejét padlóhoz vágta koponyája széthasadt testet balszamozzák Deniel.

VIII.

Miniszter ur, a nagy izgalmak után ime az első részletesebb levél. A nagy zürzavarban elfeledtem megtáviratozni, hogy a fogoly halála előtt egy perccel így kiáltott föl:

— *Bűnös vagyok, nem élem túl a szegysent!* . . .

Ismételjük: mindezek a jelentések apokrifek, de előreláthatólag találkozni fogunk velük. És lesznek balgák, akik még azt fogják mondani, hogy Dreyfust megölték!

FŐVÁROS.

(*) *Esküdtészeki tárgyalás a Károlykaszárnyában.* Szép pár esztendő beletelik, míg a Károlykaszárnya telkén megteszik az első kapavágást az új városháza számára. Egy az, hogy nincs pénz, más meg az, hogy a fővárosi adminisztráció lassúsága

ebben a kérdésben is bizonyára érvényesíteni fogja hagyományos jogait. Erre való az a sok tervezgetés, amely a százfelé szétszórt hivatalokat most mind a lakatlan Károly-kaszárnyában akarja elhelyezni. Hely van is ott bőségesen, s remélni lehet, hogy ha már egyszer belefészkelte magát a sok hivatal a rengeteg épületbe, a takarékos polgármester elejti a monumentális új városháza tervét, vagy legalább is másutt keres számára szebb, alkalmasabb helyet, hogy a kaszárnyában székelő hivatalok zavar-talanul dolgozhassanak, a míg el nem készül Budapest székháza. Ha meggondoljuk, hogy egy valamire való városháza legalább tizenöt esztendeig épül, kétségtelenül igen szép összeget takaríthatna még a főváros azon a címen, hogy hivatalait az új városháza felépüléséig nem kell bérháza köl-tőttenie. Még egy diszterme is van a különben disz-telen kaszárnyának, ahol a tisztí kaszinó szokta mulatságait rendezni. A főváros persze ezt is nagyon jól felhasználhatná, de még rá se ér azon gondol-kozni, hogy mire, már szemet vetett rá az igaz-ságügyminisztérium. Mert 1900-ban életbelép az új bünvádi eljárás esküdtészeki tárgyalásokkal és a néhány esztendősk alktomány-utcai törvényszéki épületben nincsen oly nagy terem, amely az ily tár-gyalásokra alkalmas volna. A miniszter bizonyára tudja, hogy kissé hajos rakocsi-közeledést léte-síteni a városháza és törvényszéki épület közt, de alkalmasabb terem hiányában mégis elkérte a Ká-roly-kaszárnya disztermét a fővárostól. Erről referált *Vaszelevis* János tanácsos a pénzügyi bizottság mai ülésén s mindjárt emelkedtek hangok a minisztérium terve ellen. Határozatot, minthogy az ügy még nap-renden nincs, nem hoztak.

(*) *Honi ipar. A Magyar aszfalt részvénytársaság és a Hazai aszfalt ipar részvénytársaság* közös kérvényt intéztek a tanácsoshoz az iránt, hogy a főváros-ban szükséges aszfaltszükségletét a belföldön fedezze, mert a hazai aszfaltbányák elég gazdagok s a kül-földieknel olcsóbban szállíthatnak. A mérnöki hiva-tal azt javasolja, hogy a külföldi, de Magyarországon immár megtelepedett aszfalttársaságokat, amelyeknek ez ipar meghonosítása köszönhető, ne zárják ki a versenyből, de mondják ki, hogy az utjabban támadó vállalatok ajánlatai csak akkor lesznek figyelembe vehetők, ha a vállalkozók belföldi anyag szállítására kötelezik magukat. Kérvényüket ma tárgyalta a *köz-építési bizottság* és többek felszólalásai után a mérnöki hivatal javaslatának mellőzésével kimondotta, hogy tekintet nélkül a régi külföldi társaságok érdemeire, *eszentul kizárólag csakis oly ajánlatokat fogadjanak el, amelyekben a vállalkozók hazai anyag szállítására kötele-zik magukat.*

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közöltéeknek sem tartalmáért, sem alakjár nem felelős a szerkesztőség.)

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdői legradikálisabb gyógy-ászt biztosítanak csúsz, köszvény, neuralgia (íshid) stb. ellen. Budapesttől 4 órányira. Új, legmodernebb fürdőberendezések. 60 holdas arnyas fürdőpark. Kurszalón, színház. Napj penziók frt 2.00-tól. Prospectus küld: az igazgatóság.

FÖLDI EPER (legnagyobb, legemesebb csemefajta). **SPÁRGA** (argenteuilli, erfurti, eibenschützli). * * * * * Valódi: 100 drb 2 frt. — Bérmentve bárnoha csak 250 frt. — Legjobb ültetési idő áprilistól május közepéig, — szállít jótállás mellett a legnagyobb és legszállíthatóbb kerti cég **MÜHLE VILMOS** császári és királyi puv. szállító **Temesvár**. * * * * *

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A belügyminiszter a német szinészet ellen.** A bécsi *Freundenblatt*ban olvassuk a következő egészen szokatlan, de annál örövendete-sőbb hírt:

Szegesvárról táviratozzák huszadiki kelettel: Egy német szintársulat tegnap *Sudermannnak* *Othton* című darabját akarta itt előadni, *Lanius* asszonyal, a *Deutsches Volkstheater* tagjával. A városi tanácsoterm már zsufova volt s éppen meg akarták kezdeni az előadást, mikor a pol-gármester megjelent s közölte, hogy a belügy-miniszter távirati uton betiltotta a német elő-adást.

A bécsi újság ehhez a híréhez nem mu-lasztja el még azt hozzáfűzni, hogy a közönség csak vonakodva távozott, miközben hangos nem tetszésének adott kifejezést. Ha ez csakugyan így volna, annál jobban örövendünk a belügyminisz-ter erélyes rendeletének, amelyben biztató zálo-gatást látjuk annak, hogy a miniszter a jövőben is erős kezű bajnoka lesz a magyarság érdekének. Most már csak arra lennének kíváncsiak, hogy egy német szintársulat hogy kerülhetett abba a helyzetbe, hogy egy magyar város tanácsstermből

ki kellett tiltani? Ki eresztette oda be a kóbor német muzsát?

** **A Népszínház új operettje.** A Népszínház-ban erősen készülnek a *Fehér csirkék* (La Poule Blanche), Victor Roger híressé vált operettjére. A nagy sikert ígérő darab a következő szereposztással kerül bemutatásra: Angela — Z. Bárdi Gabi; Zanna — Gazi Mariska; Trioca — Blaha Sárka; Deborah — Csatai Zsófi; Paula — *Solymosiné*; Hortense — Róza Gizella; Aglája — Baán Mariska; Leokadia — Maklós Emma; Juliette — *Eötvös* Stefánia; Chapitel — Szirmai; Bardubez — *Németh*; Tromboli — Kovács Mihály; Antonin — *Tollagi* Chavandard — *Solymosi*; Bellatesta — Szabó; Sam-pierro — Kiss Mihály. — A Fehér csirke bemutató-ját az igazgatóság a jövő hétre tervezi.

** **A Cyrano de Bergerac szerzője meg-örült.** A *Berliner Börsencourir* egy párisi táviratot közöl, amely arról ad hírt, hogy Edmond Rostand, a *Cyrano de Bergerac* szerzője buskomorságba esott. A berlini újság kötséget fejezi ki a hir igaz volta fölött s annak a reményének ad kifejezést, hogy ha igaz lenne is, a híressé vált fiatal szerző állapota remélhetőleg csak muló lesz. *Rostand* darabjai annyi életkedvtől duzzadnak, hogy ez a ragyogó életkedv nem halhatott ki egyszerre a fiatal költőtől. Nem lehetetlen, hogy ezt a hírt az oly rövid idő alatt nagy dicsőséghez jutott fiatal szerző rosszakaró irigyei pattantották vi-lággá, mert a világ minden részében és így Pá-risban is akadnak az igazi tehetségeknek ilyen — jóakarói.

** **Budai Nyári Színház.** *Makó* Lajos, a *Budai Nyári Színház* új igazgatója már bevonult társulatával a krisztinavárosi színpadra s nagyban dolgozik a budai nyári évad ez idei sikeréért. A megnyitó elő-adás, mint már jeleztük, május 6-án kezdik el. *Span-raft* Ágoston, az Operaház főfőstője, Husz u. díszlet-berendezést festett a színpár számára. Ezekhez a díszletekhez mind új butor- és új felszerelés készült, ugy hogy a *Budai Színpár* butor és kelléktára egy elsőrangú színházhoz is egészen méltó. Az évad során bemutatásra kerülő darabok egészen új kiállítás-ban kerülnek színre. *Makó* Lajos igazgató az évad első két hónapjára, májusra és júniusra már megál-lapította a premierek sorrendjét. Ez a sorrend a kö-vetkező:

Május havában színre kerülnek: *Somló Sándortól Szombatok* (örténelmi színmű). *Gézy* Istvántól *Sárdy* Ida (népies dráma). *Prém* Józseftől *Vándormadr* (vigjáték). *Sőgel* Aladár miniszteri fogalmazótól *Kohler* című énekes bohózat. (Ezt a darabot a Népszínház pályázatán első helyen dícsérték meg.) *Zenénét Szabados* Béla írta.

Június havában színre kerülnek: *Márkus* Józseftől *Öl meg!* (társadalmi színmű). *Varney*től *A megdöntö Amor* (Operett).

A felsorolt darabokon kívül az első két hónap folyamán még a következő operettek kerülnek színre:

A *Méhu* lányok. — *Virágcsata*. — *Unatkozó király*. — *Kék asszony*. — *Jáfert* 12 feleség. — *Angot*. — *Kapitány* kasszony és a *Bellevillei* szűz. — Az igazgatóság lefordította *Eckmann* Chatrian *Erics* pajtásunk című francia népszínművet is.

** **A Magyar Zenekola** növendékei ma este igen sikerült hangversenyt rendeztek. A növendékek mind igen szépen énekeltek. Különösen kitűnt *Enyedi* Ilona, aki Meyerbeer és Abt egy-egy dalát énekelte nagy sikerrel.

** **A Vígyszínházban** vasárnap délután közbe-jött betegség miatt nem *Dodó jóhadnya*, hanem *Trüby* kerül színre.

** **Matiné.** A belvárosi közönség felsőbb leányiskola április 23-án délelőtti tíz órákor matiné-t tart. A matiné műsorán zeneszámok és szavaltatok vannak. Ezenkívül a növendékek egy gyermekszínjátékot is adnak elő.

** **Duse-Zacconi-d'Annunzio.** *Duse* Eleonora és *Zacconi* Ermete már előre sokat emlegetett társu-lata, mint egy *palermói* távirat jelenti, április tizen-ötödikén kezdte meg működését a *Teatro Palermo*-ban. Olaszország két művészeti nagysága *Gabriele d'Annunzio*nak *Giocanda* című új darabjában léptek először a lámpák elébe, de az első est nem szolgált sem az ő dicsőségükre, sem a hírneves szerzőre. Az előadás kezdetén senki sem jósolta volna meg a követ-kezendőket. A színház, mint az ilyen szenzációs premié-reken már lenni szokott, utolsó zugáig tűmve volt a leg-fényesebb közönséggel. A rendkívül nagy érdeklődést semmi sem jellemzi jobban, mint az, hogy *Claretie*, a *Theatre Français* igazgatója is jelen volt az előadáson. De ott volt, mint a távirat röviden jelzi, *Cesareo* egye-temi tanár, *d'Annunzio* egy régi ellensége, negyven egyetemi hallgatóval. A harmadik felvonás végén a diákok elkezdtek fűtyölni és orditozni: a szerzőt bívták, aki azonban nem mert megjelenni. A diákok azt adták a macskazene okául, hogy a darab erkölcs-telen. A közönség, mondja a távirat, nem tartotta erkölcsletlennek, hanem inkább unalmasnak. Az est ilyen természetű mellett, természetesen, *Dusenak* és *Zacconinak* sem volt a remélt diadala. Az olasz szin-

pad két naryságának a művészi egyesülése tehát a legrosszabb auspiciumok mellett kezdődött.

** Szerző! Most, hogy sokan vitatják, vajjon megjelenjék-e a szerző a közönség hívására vagy sem, érdekes volt felkutatni e szokás eredetét. *Voltaire Möröpe* című drámájának első előadásán történt, hogy a publikum elragadtatásában látni kívánta a szerzőt, hogy szemtől-szembe fejezhesse ki néki elismerését. *Voltaire* az elismerés és szokatlan nyílvanítása elől egy páholy mélyébe menekült, de ösmertői előre vonszolták és kényszerítették, hogy a zajos éljenzést megköszönje. Ettől az estétől fogva Párisban divattá lett a szerzők kihívása és így terjedt el a szokás az összes városokban. A püsszegés csak jóval később jött divatba; a szerzők minden-oesre szívesebben látnák, ha ennek eltörlésén fáradozna néhány lelkes — drámaíró.

** Az Operaház előadása otthon. A magyar királyi Operaházban holnap (szombaton) este *Gounod* dalműve a *Faust* körül szinre. A *Telefon Hermonid* az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végig hallgathatják. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

MŰVÉSZET.

□ Vásárlás a Műsarnokban. A tavaszi tárlat íránt a nagyközönség melegen érdeklődik és a lelkes amatőrök most sürűbben vásárolnak, mint eddig. Minap adtunk hirt tizenkét képnek eladásáról. Ezekhez most hozzájön a tegnapi és mai vásárlás, amelynek eredménye hét mű eladása. Elkelt: *Gross Béla*: Ájtatosság, vendője *Szilányi Géza*; *Kiss György*: Szorult helyzet (szobor), vendője *Bauer Antal*; *Keleti Gusztáv*: A Fehér-Kőrös Kis-Jenőné, vendője dr. *Köhner Adolf*; *Neogrady Antal*: Malom-árok, vendője *Bauer Antal*; *Edvi-Ilés Aladár*: Verőfényben, vendője *Villányi Alajos*; *Tornai Gyula*: Alkazár kapuja, vendője a *Lipótvárosi Kaszinó*; *Brodzsky Sándor*: Nyárfacsoport, vendője a III. számú nyeremény szerzője: *Csukay László*.

□ Manfred. Érdekes nagy festményen dolgozik *Basch Árpád* festőművész. Óriás, négy méter hosszú és három méter magas vásznon *Byron* Manfredjéből azt a jelenetet festi meg, amidőn Manfred előt jelenik a hetedik szellem, elhalt feleségének alakjában. Az egész képet sötét éjjeli hangulat ulti meg. Manfred magas, csucsiyes teremben ül egy karosszéken és borzongva, vágyakozva mereszti szemét a testét ulti szellemre, amely erősen kivilágít a sötét háttérből. A többi szellemet a gyöngye mécses világitotta teremben inkább csak sejteni lehet, mint látni. A képnek még csak nagy vázlata kész.

□ Sétahangverseny a Műsarnokban. Az első idei sétahangverseny esütörtökön ezeröttszázal több látogatót vonzott a Műsarnok pompás termeibe. Valóságos bemutató estéje volt ez a tavaszi toaletteknek. A honvédenekar játéka mellett majdnem éjjelig tartott az elegáns közönség esütörtöki rendezvousja.

□ Egy festőnő halála. Münchenben, mint odavaló levelezők írja, a napokban halt meg *Lucia van Gelder* festőnő, aki gyermek-genrekepeinek évenken át meglehetősen sok amatőrt szerzett. A művésznő 1865. november 15-én született Wiesbadenben. Képei közül legismertebb a *Kis doktor* című, amely többféle reprodukció révén széles körben ösmertes.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Emlékezzünk régiekről...

— Magyar anekdotakincs. —

Budapest, április 21.

Hajh, régen eltűnt az utolsó, *szokásból viselt* magyar attila s a szittya lovas modern ivadéka acélparipán vágta angol dresszben az Andrásy-uton. Régen elmúlt az a himes magyar világ, csak néha ássa ki számunkra egy-egy ereklyéjét valamely gondos kéz. Ugy szeretjük a magyar patinát, de hiába kutatunk utána mi, magyar olvasók. A történetirő urak csak *történetesek* nálunk, de nem egyuttal *irók* is, íz, zamat és hangulat nélkül való könyveket, regesztaikat, politikai jegyzőkönyveket, csanakatalógusokat kapunk csupán tőlük. Multunk, a mi *intim multunk*, ösmertelen. Csak itt-ott hámozunk ki valamit az újságokból, ami elibénk hozza, mint egy mulat reflektáló délibáb, a mi ősi családi életünknek, mulatozásainknak, jókedvünknek és jellemzetes kabinetképekét ad nekünk a multból, olyan író csak kettőt ösmernünk az egyik *Tóth Béla*, a másik gróf *Fay Sándor*. Ennek a kettőnek van türelme elmélyedni az eléggé hiányos magyar feljegyzésekbe, a régi fóliánsokba, a mi szegényes, nagyon szegényes mémoire-irodalmunkba, (amelynek kiadását bizony pártfogó szánrai alá vehetné a lomha Akadémia).

Azok a fórumok, amelyeknek kötelessége volna az ilyen kiadványokban bemutatni a mi multunk genre-képeit, lustaságuk és tehetségtelenségük folytán még csak meg sem mozdulnak s így egy magánóég, *Singer* és *Wolfnerék*, vállalta magára, hogy kiadja *Tóth Béla*nak legújabb munkáját, amely gazdagon meggyarapítja a mi végtelen szegény kulturtörténeti irodalmunkat.

Tóth Béla új műve ily címen jelent meg: *Magyar anekdotakincs*. Öt vaskos kötetben, *Mühlbeck* Károly magyar illusztrátor izléses és jellemző képeivel ékesen jelenik meg ez a könyv, amely korántsem sorozandó azok közé a móka-és adomagyűtemények közé, amelyekkel a ponyva elárasztotta a közönséget. Ami e pompás kötetekben van: az magyar história, magyar szív, magyar ötlet, magyar móka, magyar kultúra. A szerző maga azt mondja, hogy összegyűjtötte a magyarság jellemző, igaz anekdotáit *Árpádot* *Beöthy Aldsiig*. Ezer év gondolkodása, eszmevillanása, ötlete, jókedve van ezekben a kötetekben a *Tóth Béla* finoman cizellált, magyaros zamatú formáiban egybegyűjtve. Nálánál senki jobban meg nem oldotta volna ezt a fáradságos és felelősségteljes feladatot. Mert míg egyrészt a mű összeállításánál szakadatlanul ügyelnie kellett az anyag lelkiismeretes megválasztására, izléses előadására, másrészt gondoskodnia kellett arról, hogy amit itt ad, az tősgyökeres magyar adománny legyen, olyasmi, ami magától virágzott ki népünk lelkéből, ami igazán jellemzi pszichéjét, ami magyar. Viszont ügyelt arra, hogy a művet ez a szempont ne tegye unalmas, tisztán historikus adattárrá, hanem életet öltson s világitson benne az élő magyar szellem. Legyen ez irodalmi mű, az elsőtől az utolsó betűig, legyen művészi a forma, igazi a patina, kort jellemző az előadása és legyen mindezeknél fogva bibliája a magyarság lelkének, üditő forrása a magyar családnak. A forrásból azonban ne csak szomjaltoló kortyokat merithessen, hanem lássa is meg benne a tulajdon képét, mint a nyugodt víztükörben.

Ilyen lett ez a munka. *Tóth Béla* nagy művészetét, amelylyel a tárgyát előadta, nem kell itt külön dicsőítenünk. Egyszerűen csak élvezzük azt: s ez elég jutalom az ő fáradságáért. A magyar közönségnek azonban ezen a helyen külön is figyelmébe ajánljuk ezt a művet: értékesebb, magyarabb munka nem egyhamar jelent meg.

(L.)

EGYESÜLETEK.

(Női klubok.) Ma-holnap érdemes lesz gyűjteni a női klubokról szóló híreket; érdekes gyűjtemények ígérkeznek. Irthonban, írják az angol lapok, két új női klub alakult: a *szép nők egyesülete* és a *Rut nők egyesülete*. A két egyesület természetesen halálos ellenségeskedésben él, különösen azért, mert a *Rut nők egyesülete*be csak azok irakoznak be, akiknek a másik egyesület választmánya a felvételt megtagadta. És mind a két egyesület a legnagyobb komolysággal intézi el az ügyeit.

Csunya lányok!

Habár letelt sok emberöltő,
S van költemény, ki tudja hány?
Csupán a szépért él a költő,
S a verse mindig szép a lány!
Verses panaszt zokogva sirtam
Sok szép leányhoz, fájdalom,
Most szálljon, kikiről még nem írtam,
A csunya lányokhoz dalom.

A bécsi *Fremdenblattra* hárul,
A felelősség versemért,
Mert egy titok, mit ő elárul,
Arcomba kergette a vért!
Aranylemezbe kéne vésnem,
De nincs, s nem is lesz, fájdalom;
Csak szép lányokhoz szállhat és nem
A csunya lányokhoz dalom.

Mert mint a *Fremdenblattn* írja
Egy ismeretlen nőbarát:
Egy új módszer gyógyítani bírja,
A női szépség száz baját!
S a módszer hogya tan bevállna
Bár nem reménylem, fájdalom,
Csak szép leányokat találna
A csunya nőkhöz írt dalom.

A *Fremdenblattn* részletenkint
Targyalva volt az orr, a száj:
Tegyük ezt ennyiszor hetenkint,
S tökéletesess lesz a báj;
Ha rendelkezném annyi rimmal,
Mindent leírnék; fájdalom,

* A *Magyar anekdotakincsből* addig két kötet jelent meg, fűzve a két kötet ára 2 forint 40 krajcár, díszkötésben 3 forint 20 krajcár. Az öt kötetű egytűtőre fűzve 12 forint, díszkötésben 16 forint. Fűzettenként és részletfizetésre is kapható a *Budapesti Napló* kiadóhivatala után.

Ha hűsz sornál több, ármal-ímmel
Olvassák el csupán dalom.

A *Fremdenblatt* ma esti száma
Safe Deposit szekrénybe jött,
De olv. hogy minden csúnya dáma
Rendelkezzék e szám fölött!
Keressen fel levélben engem
Ki rá igényt tart; fájdalom,
Gyanitom, hogy hiába zengem
A csúnya lányokhoz dalom.

E dalt e furosa, ritka címmel,
— A címre néztek rendszerint, —
Habár, mint mondtam: ármal ímmel,
Reménylen átolvassa mind.
A módszert ánde egy se kérdi,
Ez biztosabb még, fájdalom,
Mert önmagára egy sem érti
A csúnya nőkhöz írt dalom.

Latzkó Andor.

SPORT.

* Országos vívőverseny. A *Magyar Athletikai Klub*, mely a vivás sportjának az egész országban népszerűséget adott, ebben az évben is megkoronázza ezen a téren szerzett érdemeit. Április hó 29. és 30. napján országos vívőversenyt rendez, hogy alkalmat adjon a magyar vívóknak haladásuk bebizonyítására. A vivás nemes sportját mindig nagy szeretettel műveltük s a *Magyar Athletikai Klub* a multban is egyik legfontosabb feladatának ismerte, hogy e sportnem felvirágoztatásában versenyes rendezésével is közreműködjen. E célnak szolgált az 1894. nyilvános, az 1895. országos és a millennáris év nagy nemzetközi versenye, mely utóbbit az országos torna-és sportbizottság megbízásából rendezte a klub. Kivált az utóbbi verseny birt nagy horderővel; megmutatta a külföldnek, milyen kiváló anyag áll a vívősport rendelkezésére s mily előszeretettel viseltetünk e férfias sport iránt; másrészt buzdítólag hatott vívóinkra, hogy a jeles külföldi példaközelkesülve, a vivás sportjának minél intenzívebb művelésére adják magukat s hazai vivásunkat művészi tökélyre emeljék. A *Magyar Athletikai Klub* bizik abban, hogy magyar vívóink fel fogják használni az alkalmat és nagy lesz azoknak a vívóknak a száma, kik az országos versenyben részt vesznek, amelyen néhai nagy mesterünk, *Keresztessy József*nek emlékdíja először kerül kiírásra. A verseny országos és amatőr-jellegű. Fegyvernem: kard és vitör. Saját fegyver használata meg van engedve. Résztvehet minden magyar amatőr gentleman vivó. A cs. és kir. hadsereg tisztjei honosságukra való tekintet nélkül vehetnek részt. A verseny áll: osztályozási küzdelemből és voltok versenyéből. Mindkét versenyrendszerben való részvétel kötelező a díjak kiadása szempontjából. Díjak: arany, ezüst, bronzérmek és tiszteletdíjak. Az érme mellett megfelelő diplomák adatuak ki. A voltok versenyének kardgyőztese aranyérmét és a *Keresztessy-emlékdíjat* nyeri. A voltok versenyének vitör győztese aranyérmét és tiszteletdíjat. A többi rendelkezésre álló aranyérmét és tiszteletdíjat a szakértő-bizottság bírálatára adják ki, az osztályozási küzdelemben elért eredmény alapján. Az ezüst- és bronzérmek odaítélése az osztályozási küzdelemben alapul. A versenyt akadémia fejezi be, melyen a zsüri felszólítására részt vehetnek nem-versenyzők is, úgy belföldiek, mint külföldiek, amatőrök és mesterek.

* A *Pestmegyei Kerékpáros Egyesület* április 23-ikán *Vácra* kirándulást rendez. Indulás délután 4/1 órakor. Találkozás *Veszprém*-közé.

* Az urlovasok championjai. A most lezajlott debreceni futtások után *Samere* Kálmán és *Krausz* főhadnagy allanak az urlovasok élén. kik mindketten hat-hat győzelmet arattak eddig az idei versenyeken. Utánuk *Tazis* herceg következik 5, gróf *Pejacsenich* 4, *Krause* hadnagy és báró *Ellz* 3-3, *Gömsy* 2 győzelemmel, Mr. *Brook* és gróf *Horváth-Toldy* pedig egy-egy nyertőt lovagoltak.

* A *Magyar Kerékpáros Szövetség* április hó 18-ikán ülést tartott. Dr. *Koröndöros* Kálmán jelenti, hogy a mult ülésből kifolyólag a kerékpáradó elleni felebbezésre a irasi ívek becsajttak ki s összesen 1707 aláírás érkezett be. *Szavaser* Ulrik megbízatván, hogy a szövetségi képviselői jelvényekről előterjesztést tegyen, ajánlja a szöv. jelvényt: *Szövetségi képviselő* felirással. A jelvények végleges meghatározását az elnökség április 22-iki ülésére halasztja. A Sport-Világ április 23-iki és *Condor* Kerékpár Egyesület április 30-iki palvaversenyének programját jóváhagyta. Szövetségi képviselőknek ki nevezettek: *Popper József* Zsolna, *Ehrlich János* Szászváros, *Floederer Jenő* Kőszeg, *Broóser Mór* Kassa, *Cornidos Károly* Falka, *Cáttun György* Káransebes, *Deixner József* Temesvár, Nagy Antal *Esztöröm*, dr. *Keresztury József* Zala-Egerszeg.

Disztorna és Vívóakadémia. A Tornázók Egyesülete 23-ikán délután 5 órakor a Markó-utcai főgimnázium tornatermében disztornát és vívóakadémiát rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A kereskedői tisztesség.** A Meitner M. és B. budapesti esztergomi cég a Schmidl és Ungár cég tagjai ellen az idén január havában a budapesti büntetőbírószéknél rágalmazás miatt tett feljelentést. A feljelentők azt panaszolták, hogy Schmidl és Ungár a panaszosokat rágalmazta, mert több külföldi gyárosnak azt írta, hogy a panaszosok a bevételt megcsalják és azoknak selejtes, hitvány árut küldenek. A panaszt Baumann Mór kir. járásbíró tárgyalta. Az illető külföldi gyárosok felmutatott nyilatkozataiból kitűnt azonban, hogy ilyesmit Schmidl és Ungár nekik sohasem írt. Miután a panaszosok a gyárosok egyikének, Hortleder Györgynek tanuként való kihallgatását kívánták, a bíróság elrendelte ezt és a northeimi bíróságot a végből megkereste. A ma megtartott utolsó tárgyalás alkalmával a bír. közölte a felekkel Hortleder vallomását, melyből szintén kitűnik, hogy előtte sem rágalmazta és sértette Schmidl és Ungár a panaszosokat. A vallomás felolvasása után a panaszos Meitner M. és B. cég képviselője visszavonta a vádat. Ennek következtében a bíróság az eljárást az alaptalanak bizonyult vádra nézve megszüntette és a Meitner céget a költségekben elmarasztalta. Most a Schmidl és Ungár cég lép fel az alaptalan feljelentés megtorlása végett vádlók ellen.

§§ **Az aradi adóssikkasztók.** Aradról táviratozza tudósítónk az aradi adópanama folytatódó tárgyalásáról: Scheinberger, az adóhivatali panamában bírkedt orgazda, mint mentő tanu, kihallgatása során igyekezett bizonyítani, hogy a sikkasztás előtt is vagyonos volt. Tagadta Bács Nándorral való összeköttetését. Több fontos tanut hallgatatta ki az időpontok bizonyítására. A tárgyalás vidámabb jeleneteknek nincsen híján. Ilyen volt az, amidőn azt vallották, hogy Scheinberger tizenöt forintot uszonnákat adott és hogy Löwy Alfréd közösen akart vele vendéglőt bérelni, de ő még sem állt rá az alkura, mert attól félt, hogy Scheinberger elkártyázza a pénzt. Holnap folytatják a tárgyalást.

§§ **A gavallér vödrei.** A kevés pénzű, de nagy várandóságu gavallérok pillanatnyi pénzzavarukban, amely igen gyakran krónikus, a legfurcsább üzletekbe bocsátkoznak. A budapesti uszoros-krónikában mindennapi eset, hogy 10.000 darab cipő-felsőbőrt, szőnyeget, waggon parókát, koporsót sőt egész sűrű-raktárt sóznak megszorult gavallérok nyakába. Természetesen a vétel csak színleges és arra való, hogy az uszora-váltóra nyújtott kölcsönt leplezze. Ilyesféle üzletet közvetített Dróhlich Samu Czompó Ede ismert fővárosi gavallérnak, aki gondnokság alatt van, de több háznak a tulajdonosa. Összehozta Fürtös Manó úgnőekkel, aki három ezer darab szabadalmazott vizes vödört kínált. Czompó Ede belement az üzletbe és három darab összesen 2114 forintra szóló váltót adott át Fürtösnek, aki viszont átadta neki a vödörökről szóló szalítólévelet. Fürtös Fried Samu, szegedi zálogház tulajdonos vödreit adta el, akitől darabonként 5 krajcár jutalek járt neki. Fried megkapta a váltókat, tudakozódott Czompó után és Fürtöstől azt a felvilágosítást kapta, hogy Czompónak több háza és két bazárja van. Később azonban, amikor Fürtösnek már kifizette a provizó egy részét, megtudta, hogy be van csapva. Czompó ezalatt már 600 forintért tudott a vödörökön és Fried kétségbeesésében Fürtössel együtt kiutazott Magyar-Marosra Czompó szüleihez. Itt elmondta szomorú esetét, felszólította a családot, hogy rendezzék az ügyet, különben család miatt feljelentik Czompó Edét. Természetesen azt a választ kapta, hogy Czompó Ede kiskoru és csupán gyámja, dr. Putsich Frigyes ügyvéd intézkedhetik ügyében. Fried erre család miatt tett feljelentést Czompó Ede ellen, viszont ellene azonban Czompóék zsarolás miatt tettek panaszt. A kuria a családi ügyben megszüntette az eljárást, Friedet ellenben zsarolás miatt felelősségre vonta a törvényszék. A cifra pörben ma volt a végtárgyalás a büntető törvényszéken Agoraszki bíró előkotele alatt. A vádat dr. Polgár alügyész képviselte, míg Friedet dr. Keszis Antal védte. Fried a tárgyalás során azzal védekezett, hogy ő a megszalot és hogy nem ő fenyegetőzt Nagy-Maroson, hanem Fürtös. De Czompó Ede szülei az ellenkezőt bizonyították. Így a törvényszék, meghallgatva dr. Keszis Antal védőbeszédét, a felhozott számos enyhítő körülményt figyelembe véve, megállapította a zsarolás vétségét és csupán 20 forint pénzbüntetésre ítélte Friedet. Az ítéletben mindkét fél megnyugodott.

TÁVIRATOK.

A Vaskapu-tarifá ellen.

Bécs, április 21.

A községtanács mai ülésén dr. Wähler városi tanácsos dr. Dorn községtanácsosnak arról az indítványáról referált, hogy a községtanács petíciót intézzen a kormányhoz, a Vaskapun átmenő hajóktól Magyarország részéről szedendő hajózási díjak tárgyában. Az előadó azt indítványozza a városi tanács határozata értelmében, hogy Bécs város közönsége a minisztertanács elnökségéhez és a kereskedelmi miniszteriumhoz petíciót intézzen, amelyben kéri a kormányt, hogy a Vaskapunál szedendő hajózási díjak ügyében a leghatározottabban óvja meg Bécs város érdekeit. A magisztratus utasítandó, hogy a petíciót dolgozza ki és a megokolásban fejtsse ki, milyen életbe vágó jelentősége van ennek az úgynök, mint a Duna mellékének legfontosabb kereskedelmi és ipari gócpontjára, továbbá a hajózási célokra tett és tervbe vett beruházások (a Duna-csatornának kereskedelmi és teli kikötővé való átalakítása) jövedelmezőségére és végül a dunamelleki országoknak és a Keletnek őstermékekkel (gabonaművek és esetleg ásványtermékek) való ellátására nézve.

Az előadó szükségesnek tartja, hogy a községtanács már most egész határozottan állást foglaljon ebben az ügyben. De nem elég, hogy a petíció a magisztratus előterjesztése szerint csak a kereskedelmi és iparkamara emlékiratában foglalt fejtegetések után induljon, hanem arra is kell utalni, hogy ezek a hajózási díjak megkérősitják a hajózási célokra tervezett épületeket, úgy hogy a Duna forgalmának ez a korlátozása mérhetetlen következményeket vonhat maga után. Példásképpen felhozza az előadó, hogy a Szulina-torkolathoz való forgalom ma már Rotterdamon át a tengeren nem drágább, mint a Dunán lefelé.

Dorn dr. községtanácsos azt mondja, hogy meg kell vizsgálni az a jogi kérdést, vajjon Magyarországnak joga van-e ilyen díjakat életbe léptetnie. A mandátumot Ausztria-Magyarország kapta és csak az osztrák és a magyar kormány megegyezése következtében jutott Magyarországnak az a feladat, hogy a hajózási akadályokat eltávolítsa és az ezzel járó költségek fedezésére illekedjen szedjen, a befektetési tőke kamattartozására és törlesztésére. A tervbe vett célt azonban még sem érték el és szükség van bizonyos építkezésekre és csak ezeknek befejeztével teljesíti feladatát Magyarország. Amíg az Alduna a Vaskapunál szabályozva nincs, addig kétséges, hogy Magyarországnak van-e joga az átmenetlelt díjakat szednie. A magyar kereskedelmi miniszter nyilatkozataira hivatkozik, amelyek szerint ők maguk is elismerik, hogy a szabályozás műve még nincs befejeve. Kívánatos volna még az is, hogy vagy csak a hajókra, vagy csak az árukra vessenek ki díjakat. Megoldandó az a kérdés is, hogy megengedhető-e az áruk differenciális kezelése. Könnyen megeshetik, hogy a magyar kormány Magyarország előnyére olyan különbözőzeti vámkokat vet ki, amelyek csak a magyar áruknak válnak hasznukra. Ilyen kereskedelempolitikai önzésnek, kereskedelempolitikai visszalelének elejét kell venni. Már most is a külügyminiszteriumhoz fordulnak a dunamelleki államok, hogy a Vaskapunál szedendő díjak magasága ellen óvást emeljenek. A külföldei szemben az egész monarchia viseli a felelősséget és nem csak Magyarország.

Wähler dr. előadó indítványait az összes községtanácsosok helyeslése mellett egyhangulag elfogadták.

Az ülés elején Lueger dr. polgármester bejelentette, hogy a pápa megbízta, hogy a községtanácsnak és egész Bécs városának köszönetet mondjon azért a szeretetért és tiszteletért, amelyben betegsége alkalmából részesítették s egyidejűleg adja át a városnak apostoli áldását. Lueger azzal végezte beszédét, hogy hosszú életet és jó egészséget kívánt a pápának. (Hosszantartó helyeslés.)

Majd Lueger több interpellációra válaszolt. Arra az interpellációra, vajjon igaz-e, hogy a kormány a választott polgármester helyébe kinevezett polgármestert csakúgy állítani, azt választotta Lueger, hogy ő csakúgy, mint mindenki, akire Bécs város java és érdeke rá vannak bízva, tudni fogja, hogy mi teendő ebben a kérdésben és a leghatározottabban szembe fognak szállni a kisérlettel, hogy a választott polgármester helyébe kinevezett polgármester állítsassék.

Csöhek és németek.

Prága, április 21. A tartománygyűlési házszabályok módosításáról szóló jelentés tárgyalása során

Facák és Podlipny a tartománygyűlés tárgyalásaiban való fegyelem szükségességét hangoztatják és megemlítik a szélsőbal egyik tagjának azt a nyilatkozatát, hogy ha a németek eljönnek a tartománygyűlésre, olyan jelenetek fognak lejátszódni, amiket még nem látott a világ. Mind a két szónok azt mondta, hogy nem félnék ezektől a fenyegetésektől, mert megvalósításuk Prágában lehetetlen, hanem azért mégis szükségnek tartják, hogy a parlamenti tanácsosok szabadságának biztosítására a kellő óvintézkedéseket megtegyék.

A jelentést második olvasásban elfogadják. Azután áttértek Bartak képviselő ügyére, akinek kiszolgáltatását kéri a bíróság.

A vita során Pacák az ellenőrzési szemlékről beszélt. Abban a körülményben, hogy a legénységnek „Hier“ szóval kell jelentkeznie a cseh nemzet nagszertésén és semmibevevő letája s szemére veti a bíróságoknak, hogy befolyásolható.

Gróf Coudenhove helytartó a leghatározottabban és legerélyesebben visszautasítja a bírói hatóságok ellen emelt azt a vádat, hogy pártoskodók volnának és kijelenti, hogy ő mint helytartó, nincs hivatva arra, hogy a hadsereg nyelvének szükségességét dedukálja. Az ellenőrzési szemlék illetőleg rámutat a helytartó arra, hogy egy katonailag szervezett testületben a fegyelem megkivánja a feltétlen engedelmességet a kiadott parancsokkal szemben. Azzal a benső óhajással végzi beszédét, hogy a nemzetiségi ügyeket a birodalom érdekében ne vigyék át a katonai ügyek terére.

Engel és Pacák kijelentik, hogy az ifjucsek nem foglalnak el ellenséges álláspontot a hadsereg nyelvével szemben; de azt kívánják, hogy a nemzeti érzéssel számot vessenek és az ezred nyelvére vonatkozó szabályzat rendelkezéseit teljes egészében juttassák érvényre.

Végül a bizottság indítványát, hogy tagadják meg Bartak képviselő kiadását, elfogadták.

Prága és a világkiállítás.

Prága, április 21. A városi tanács a mai közgyűlésen elhatározta, hogy nem fog résztvenni a párisi világkiállításban, mert Prágának azt a kérését, hogy jelöljenek ki a város számára 400 négyzetölnyi elkülönített csoportot, a világkiállítás igazgatósága nem teljesítette. Egyben elhatározta a városi tanács, hogy 1902-ben cseh-szlov kiállítást fog rendezni.

A romániai kormányválság.

Bukarest, április 21. Az új kabinet megalakulása elé újabb akadályok gördültek. Egyéb-ként politikai körökben hár já, hogy a király Sturdzát, a volt miniszterelnököt, akarja megbízni a kabinet megalakításával.

Angol-orosz tárgyalások.

London, április 21. A Morning Postnak azt jelentik Párisból, hogy az orosz cár kezdeményezésére Anglia és Oroszország között tárgyalások indultak meg a következő kérdések rendezésére nézve: a koreai kérdés, és Khina északkeleti partjának Japán és Németország ellen való megvédése, a khinai vasut, Khinában európai gyarmatok létesítése, az afgán határrendezés, a perza kérdés, Perzsiának minden beavatkozástól való teljes megszabadítása, a sziriai kérdés és Angliának teljes lemondása arról a politikáról, amelynek olyasféle célja lehetne, mint Ciprus szigetnek állítólag ideiglenes megszállása, végül a kréai ügyekbe való idegen beavatkozás megakadályozása, Abesszinia függetlensége és az egyiptom-abessziniai határ kiigazítása. Gróf Muraviev lényeges föltevésként azt kívánja, hogy Franciaország is résztvegyen a felsorolt kérdéseket eldöntő szerződés végleges ratifikálásában.

Hatvanezer sztrájkoló.

Erzsébet, április 21. A bánya- és gyármunkások kimondták az általános sztrájkot. Mindenütt szünetel a munka. A sztrájkolók száma hatvanezernél is több. A király azt kívánja, hogy választott békebírósg döntson a munkások követeléseit.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, április 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázelek magyar aranyjárdék 100.40. Magyar koronajárdék 97.40. Osztrák hitelrészvény 222.10. Osztrák-magyar államvasut 153.10. Déli vasut 25.75. Északnyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, április 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 222.60. Osztrák-magyar államvasut 154.30. Déli vasut 26. ——. Magyar aranyjárdék ——. Magyar koronajárdék ——. Osztrák aranyjárdék ——. Osztrák ezüstjárdék ——. Osztrák papírdárdék ——. Bécsi bankjegyesület ——. Alpesi bányavészvény ——. Olasz járdék 94.65. Diskonto-bank 195.20. Laura-kohó 245.60. Harren 195.20. Szilárd.

New York, április 21. Liszt helyben 2.80. Buza májusra 78.%, júliusra 78.%, szeptemberre 77.%. Tengeri májusra 40.%,

Chicago, április 21. Buza márciusra 73.%, Tengeri májusra 34.%,

KÜLÖNFÉLEK.

Válás.

— A *Fel a szivvel!* című kötetből. —

Valami sóvár vágyódás él szivemben,
Egy édes, szép bucsuzkodás után,
Mielőtt végképp elszakadtam innen,
Bucsut venni — forrón, igazán.

Mindentől, mi szép s kedves a világon,
És amitől elválni fáj nekem,
Ölelő karam esengve kitárom,
Utánatok élet és szerelem.

Szeretném csókjaimnak árja mellett
Megragadni a lányok kis kezét,
S megértetni lelkem soha nem sejtett,
Mély tűzű, szenvedélyes melegét.

Felnézni a magas égboltozatra,
S ott csüngeni sugaras kék ívén,
Sokáig, érzéssel hozzá tapadva,
Mielőtt végképp elveszteném.

Megőröktetni hallatlan búmat,
E drága földi létben valahol,
És fájdalmas rezgését annyi hurnak,
Ha már lényem örökre szétomol.

Harsogni kívánni a vadonba,
Hogy visszhangozzék a mély reneteg,
Panaszos hangokon belezokogva:
Isten veletek! . . . Isten veletek!

Bucsúszavamra rezzenjenek össze,
Szomorú suttagással mind a fák,
S az én bánatomtól megilletdve,
Remegjen meg minden kis virág.

Hogy a természet lelkébe belpojam,
Mindazt, mi akkor fájni fog nekem,
Hogy minden időnek végéig onnan
Ki ne törője soha semmisen . . .

Veszelet Károly.

— A boldogság titka. Egy sokszoros milliomas keresi és ámbár már azon az uton van, hogy a második milliót megszeresse, még mindig nem találta meg a boldogság titkát. Ez a szegény ember Rockefeller, a petroleum-herceg, akit szerinte a világban annyian irigyelnek. Megszerezheti a legrágább dolgokat, kielégítheti a legbizarrabb szeszélyét és mégis, mint baráti körben szokták jelentette ki, még mindig nem akad rá a boldogság titkára. Rockefeller, hála a trustrendszernek, amelylyel a petroleum-ipart egészen magához kaparította, jelenleg ezeröttszáz-ezerhatszáz milliót mondhat a magáénak. De ez a reneteg pénz őt nem izgatja, az unalom rágódik a lelkén s a legszívesebben lemondana, mint Diokle-

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(30)

— REGÉNY. —

Irtá: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

Azt beszélék, hogy messze fenn, a dunaparti nagy városban, Pesten télen is kell a dolgos kéz, de aki oda járt is, üres kézzel tért vissza. Valami emberek is jártak itt, akik azt mondták, hogy odaát, túl az ópereniás tengeren, Amerikában, aranyvilág nyílik a szegény ember számára. De ki induljon így neki a széles világnak, itt hagyva asszonyt, gyermeket, de még ezt a portát, melyen szel-ler volt már a hetedik óregapja is. Könnyű az isten-áda tótnak az ő görbe országokból utnak eredni: ha csak felmászna a hegyeik csucsára, már onnan messze látnak, de a szegény magyarnak a szemköré nem terjed a faluja határán túl.

De erről már nem othon folyik a szó, hanem az Ajzsig kecsmájában, aki jó reménység fejében megsegíti egy-egy féltudomány spirituszszal az elkészedett atyafiakat. Ott meleg is van, rendszerint ember is van s ott sok beszéd esik, szó szót adván. Valamelyes vándorapostolok is megfordulnak ott, segítenek az elégedetlen sziveknek keseregni, s elmulat régi jó időkkel felhozakodni. Ezelőre csak ezzel. Ott az Ajzsig zsidó kecskolábu asztalánál megállapítják, hogy tulajdonképp mennyivel jobb sora volt a szegény embernek, míg igazán szel-ler volt s a földesura sehogyse hagyta volna éhen veszni. Tulajdonképp érdemes volt-e 48-ban a nagy szabadságot úgy tudni? Haj, haj, már vissza is kívánjuk ezt a szabadságot. Ez az első nap. Ajzsig kecsmájában csodálatos dolgokat hallani. Szóba kerül az is, hogy tulajdonképp nem is a szabadságban van a hiba, hanem abban,

cián, vagy V. Károly. De ez a terv megint csak újabb szomorúságot és elégedetlenséget szerez neki, mert hiába keres olyan hatalmas tehetségű férfit, aki az ő vállairól a nagy gondot levegye. Egy millió dollárt is adna évenként egy megfélemlítő embernak. Ez csak szép jövedelem volna, mondja Rockefeller és nagyon csodálkozik, hogy nem jelentkeznek alkalmas pályázók, amikor pedig olyan keveset követel. Csak azt kívánja, hogy az illető, akit keres, az ipart, a kereskedelmet, a kémiait, a könyvelést, a bankügyet, a vasuti- és hajóközlekedésre vonatkozó összes kérdéseket, az összes szállítási tarifákat, mindent, ami térszdeoperációkra vonatkozik és még hasonló apróságokat alaposan értesse. Továbbá még azt is elvárja, hogy az illető nagyon becsületes és nagyon méltányos legyen. Ez valóban nem sok.

— Umberto és a vitéz karabélyos. A cagliarii katonai kórházat legutóbb meglátogatta Umberto király. Az egyik ágyon ott fektett egy Loriga nevű karabélyos sulyos sebesült. Loriga már többször vett részt banditákkal való harokban s vitézségéért már két érdemrendet kapott. Amikor az ezredes a második medáliát adta át neki, így szólt Loriga:

— Most már csak még egyetlen egy kívánságom van.

— No, micsoda az?

— Hogy még egy harmadik medáliát is megérdemeljek.

Nemrégiben megint összekerült Loriga rablók-kal, akiktől kapott egy golyót a mellébe, úgy, hogy a golyó megakadt a jobb tüdőben. Éppen e miatt fekszik Loriga a kórházban, ahol veszedelmes operációt kell elcsinálnia. Amikor a király az ágyához közeledett, így szólt hozzá:

— Nos, kedves barátom, az ön álma teljesült, magam hozom a harmadik medáliát önnek.

A beteg katona nem szólt, csak könnyek pergettek végig az arcán.

— A bonbon története. A sok kérdés között fölmerült végre az is, ki találta fel a bonbonokat. Tény az, hogy már a legrégebb időben voltak izletes édességek. Kleopátra lenyelt például egy eozetben feloldott gyöngyöt, amelynek vagy huszonezter forint volt az értéke. Amikor a keresztetek a Kelet titkait magukkal hozták s a cukornád megjelent a nyugati országokban, ott kezdődik tulajdonképpen a bonbon története. Nyalánkságokat készítettek cukorból, amilyeneket mázból nem tudtak előállítani. Bouillon Godofred, aki palesztinai hadjáratai alatt kis cukornádarabkákat rágott, az őse tulajdonképpen azoknak az asszonyoknak és gyermekeknek, akik mai napig sem tudnak meglenni cukorkák ropogtatása nélkül. A tizenharmadik század elején Sziiliában zsidó me-

nekültek cukorültetvényeket honosítottak meg s a cukornáddal való kereskedelem csakhamar virágzóvá lett minden irányban. A portugálok elvitték Braziliába, a spanyolok a Kanári szigetekre és San-Domingo szigetére. S a cukornádkereskedelem nagy jelentőségű lett. Szinte kómius, hogy az első bonbonokat voltaképpen mint orvosságot használták. Már a középkorban az ibolya- és a rózsaszacuk híres orvosság volt. Abból az időből szokták meg, hogy a pillulákat megédesítsék. A cukor nélkülözhetetlenné lett az orvosságok készítésénél. Olyan volt ez a cukorláz, mint akár az aranyláz. A birákat cukorajándékokkal igyekeztek megpuhítani, teológusok cukrot vittek ajándékba tanítványaiknak, Valami leleményes ember a cukrozott esemegéket találta végül fel. Ezek már nem voltak orvosságok, ellenben annyira drágák, hogy csak királyok és nagy urak élvezhették. Ezeket a nyalánkságokat drága bonbonniere-ekben méltóságok őrizték, a kinek az volt a hivatauk, hogy uralkodó junknak, vagy pedig valami különösen ünnepelt vendégnek átnyujtsák. Különben az is szokásban volt, hogy az előkelőségek kisebb fajta bonbonniere-eket a saját zsebükből hordozták. III. Henrik a maga bonbonnierejében egy kis ezüstkanalat is tartott amelylyel bonbonjait, a mikhez valami idegerősítőszert volt keverve, a szájába vette. Guse herceg abban a pillanatban, amikor meggyilkolták, a bonbonnierejéhez kapott, hogy magát „erősítse.”

— Arany a fában. Ausztrália aranybányaműveiben jutottak arra a fölfedezésre, hogy azokban a fatörzsekben, amelyek a földben el voltak temetve és megkövültek, jelentékeny mennyiségű arany van. Legalább így jelenti ezt az angol kormány felügyelő biztosa. Mikroszkopikus vizsgálat közben, amikor a fát botanikai szempontból kezelték, fedezték fel az aranytartalmat. De nemcsak a fatörzsekben találtak aranyat, amelyek már ösödök óta fektettek a földben, hanem azokban a cölöpökben és gerendákban is, amelyek csak néhány esztendővel ezelőt kerültek a földre a bányák mivelése közben. Némely fadarab több uncia aranyat tartalmazott, sőt egy régi fatörzsből harminc uncia arany is került elő.

— Meddig lehet koplálni? Az ember szervezete normális körülmények mellett husz napig áll ellent a koplálásnak. Hivatásos koplálók harmincegyven napig is kibírják. A ló huszoneg napig állja ki széna, abrak nélkül, ha vizet kap. Ha a vizet is megvonják tőle, tizenhét napig élhet, de ha eszik és nem iszik, akkor öt nap alatt elpusztul. A macska ha csak ihatik, de nem ehetik, tizenöt-husz napig élhet, kutyákról tudják, hogy már harminc napig is megvoltak már évés nélkül, de ha nem ihatnak, husz nap alatt elpusztulnak. A tengeri nyulaeska két hétig élhet táplálkozás nélkül, a galambok víz, a

is. Mert azért Ajzsig jól tudja, s ez a különbség közte és a többi között, hogy szegény embernek csak üvegen át lehet nyalni a mézet. De ha az is jól esik! Hallani, hogy az ígérlet földje ezen a világon van s hogy annak, már nem is sokára, be kell telnie. Amikor el jön a Messias — Ajzsignak milyen jól esik ezt hallani! — aki megváltja a föld népét a szegénységtől s egyenlő szeretettel ölel magához szegényt és gazdagot. Mert a világnak minden kétezer esztendőben új Megváltóra van szüksége. Aki utoljára a földön járt, mint Isten-fia, Krisztus, szintén így gondolta ezt. A szeretetet prédikálta ő is s áldozati vére a szegényekért omlott ki. De a prédikációját meghamisították s kiomlott szent véret drágakő eszébe fogták föl a gazdagok és képmutatók, maguknak tartották és maguk közt osztották szét. S a váltásig ténye azért nem ment keresztül s akikért Jézus Krisztus meghalt, drága véréből a szegényeknek azért nem jutott. De most már nem késő soká többet, csak türelmemmel kell lenni s elkészülni rá, amikor elveszi a bitorolt részt a gazdagoktól s szétosztja azoknak, akiket jogosan illet, a szegényeknek. Csak várjatok emberek, csak várjatok! S a jámbor föld népe vallásos ábitalt halgat az ékeszózó beszédre, mely diadalmasan tulicítja a papja ígérteit s e világra biztatja őket mennybeli jusokkal, melyet amaz csak a jövendő életre ígér. S amint nézik az apostolt s amint halgatják, lengő hajával, sápadt, keskeny arcából előragyogó két tüzláng-szemével, lesemítült bajuszával, állán ketté hajlott bodor szakállával, szinte meghódolni szeretnének neki s azt hiszik, hogy talán ő maga az ígért Megváltó, aki már el is érkezett.

S amint benyitnak a csendőrek az ajtón, fegyverrel a vállukon, tarajos tollbokrétával a kalapjuk mellett, már azt hiszik, hogy a pribékek, akik kiragadják s vesztőhelyre vinnék közülök. És körülölgőkök is, hogy védelmezzék, mint a tanítványok egykor az ő Mesterüket.

(Folytatása következik.)

veréb csak két napig. A legnagyobb rekordot a koplalásban a tekenősbéka érte el. Két-három eszendeig elkoptak.

† A városi gyerek. Elzáska (aki először van vidéken): No nézd csak, mamuska, itt egyetlen virágon sincsen drót!

† Apró párbeszéd.

Egyik színész: Mit csinálz ebben a városban? A másik: Föltűnt!

A: Ez a menyasszonyom arcképe.

B: Szőke vagy barna?

A: Nem tudom. Két hét óta nem láttam...

A komédiásbódé direktora bemegy a bódéba: — Micsoda láma ez?

Szóla: Kérem, a kétféle ember összevesszett összegával, hogy melyik fejét borotválja meg előbb!

Vendégfőben.

— Fogadni mernék, hogy az a pápaszemes ur tanító!

— Ugyan honnan sejtéd?

— Megnézte a székét, mielőtt ráült.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A borértékesítés szervezése. Dr. Darányi Ignác földművelési miniszter, mint ismeretes, ankétot hívott össze a borértékesítés szervezése érdekében. De fel-szólította már előbb az Országos Gazdasági Egyesületet, hogy az ankét megtartása előtt foglalkozzék a kérdéssel. Az Országos Gazdasági Egyesület szőlészeti és borászati bizottsága ma délután Bernáth Béla elnöke-le alatt tárgyalta az ügyet, nevezetesen Baross Károly idevonatkozó javaslatát, amely 21 pontban jelöli meg a szervezés módjait és a célravezető intéz-kedéseket. A javaslat a borértékesítést szövetkezeti alapon kontemplálja, akként, hogy a szövetkezetek egy vagy több községre kiterjedőleg létesüljenek, de lehetőleg úgy, hogy négy-öt száz hold szőlő-nél több ne tartozzék egy szövetkezetbe. A szőlő-gazdák községi szövetkezetei belépessenek az Or-szágos Központi Szövetkezetbe; működésük kiter-jedjen:

- a) a bor, szőlő, mint gyümölcs és a szőlő mel-léktermékeinek közös kezelése és értékesítése,
b) a tagok szükségleteinek közös beszerzése,
c) a tagok hiteligenyeinek kielégítése;
d) a fagy és jeg és a szőlő egyéb ellenségei ellen való közös védekezésre;
e) a községi szövetkezetek lehetőleg szőlő alak-jában vegyék át a tagok termését és azt a szövetke-zet dolgozza fel egyöntetű borbá.

A szövetkezetek a tagok beszállított termékére az érték 60-70%-ig előleget adnak és feladatuk volna az italmérsést is maguknak megszerezni, mire nézve a bizottság óhajtja a miniszter támogatását. A javaslat feliratot kér oly irányban is, hogy a miniszter inicialja a Szőlőgazdák Országos Köz-ponti Szövetkezetét, amely kétszáz forintos üzlet-részekre alakulna ötszázrész felelősséggel és belé-olvadna az Országos Központi Mintaréggel és a Ma-gyar Bortermelői Országos Szövetkezetbe. A vitá-ban Molnár Lajos (Nagyvárad), gróf Karolyi Sándor, Bernáth Béla, Galgóczi Károly, Szabó Gyula (Miskolc), Rubinek Gyula, Engelbrecht Karoly, Balogh Elemér, Wimmer Karoly, dr. Drucker Ernő és mások vettek részt, mire a bizottság Baross Károly javasla-tát határozottá emelte.

Árverés. A m. kir. fővámbivatal raktáiraiban elhelyezett sruk, amelyeket az esedékes raktárjait a meghatározott határidő leletéig meg nem fizették, május 4-én d. e. 9 ór kor nyilvános árverésen el-fognak adani. A fővámbivatal a vásárlók figyelmét hirdetés utján hívja fel az árverésre.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Astardeff Testvérek Filippopol, Rosenstrauch H. Bukarest, Friedmann M. Bukarest, Butter L. Crajova, Löwy Jakab kézműárkereskedő Szécsény, Schwars Ignac ruhakereskedő Körmend, Bachmann József malom-bérlő Bilin, Frank M. kereskedő Bécs, Rechtig János öbvegye üvegkereskedő Ung-Hradisch, Fuohs Lipót borkereskedő Troppau.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pestben 16.25 forint pénzben, 16.50 forint áruban. — Bécsben 16.80 forint pénzben, illetve 16.90 forint áruban.

Takarmányvásár. (A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése.) Felhozott a szokott község-kékből 142 szekér réti széna, 28 szekér muhar, 35 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — sze-kér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — sze-kér egyéb takarmány, (lucerna, zabos búkköny, sariu s.b.) 1200 szák szecska. A forgalom köznes. —

Árak q.-ként a következők: réti széna 220-330, muhar 316-350, zsupszalma 140-180, alom-szalma 120-140, takarmányszalma —, — kéve ten-geri szár —, —, egyéb takarmány —, —, za-bos búkköny —, —, lóhere —, —, lucerna —, —, köles —, —, sariu —, —, szalmaszecska 180-200. Összes korcsisám 227. Összes suly 204.300 kilogramm.

Heti lóvásár. (A székesfővárosi vásárigazgatósá-g jelentése.) Budapesten, 1899. évi április hó 20-án tartott heti lóvásárról. A vásár forgalma élénk volt. Jegyzetett: I. Jobb minőségű lovakból: batus felhajtás 40 darab, eladott 10 darab, 188-235 forintig, könnyebb kocsiló (jukker stb.) felhajtás 16 darab, eladott 6 darab, 160-210 forintig, nehezebb kocsiló (hintós) fel-hajtás 80 darab, eladott 15 darab, 100-165 forintig, igaz kocsiló (nehéz nyugoti faj) felhajtás 100 darab, eladott 32 darab, 90-215 forintig, ponya felhajtás 4 darab, eladott 1 darab, 50 forinttól — forintig. — II. Közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuva-rós ló s.b.) felhajtás 120 darab, eladott 50 darab, 60-85 forintig, könnyebb félek (parasztló stb.) fel-hajtás 160 darab, elad. tott 100 darab, 25-50 forintig. — III. Alárendelt minőségű lovakból: felhajtás 240 darab, eladott 187 darab, 10-22 forintig. Összesen felhaj-tatott: 760 darab, eladott 401 darab. Bécsi vágóra vásároltatott 92 darab. Az állatkert részére vásárolta-tott 16 darab. Tulajdonosra gyanus 16 lefoglaltatott — darab Ragalyos betegségre gyanus 16 lefoglaltatott — darab.

Borjувásár. 1899. évi április hó 21-én. Felhaj-tatott 1318 darab szopós, 2 darab rugott élő borju, bárány élő 72 darab, élő 12 darab, kecske élő 11 darab. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-kon-sumvásár arjegyzése 1899. április 20-án. Készlet 148 darab. Erkezett 456 darab. Összesen 604 darab. Eladott 492 darab. Maradt 112 darab. — Napj árak: 120-180 kgr sulyban 49-51 — krajcarig, 220-280 kgr. sulyban 48-51 — krajcarig, 320-380 kgr. sulyban 48-51 — krig. Öreg nevez páronkint 400-500 kilos 44-46 krajcarig. Malacok 40-42 krajcarig kilonkint. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, április 21.

A buzaüzlet ma nyugodt hangulatban nyílt meg és korlátolt kereslet mellett 10 000 métermáza került eladásra 5 krral okosbó árkon. Egyéb gabo-naneműekben gyenge volt a forgalom, változatlan árszákkal.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80-8 k. 9 frt 52 kr. 200 mm. 80 k. 9 frt 55 kr. 100 mm. 79-5 k. 9 frt 45 kr. 100 mm. 79 k. 9 frt 30 kr. 100 mm. 79 k. 9 frt 20 kr. 150 mm. 78-8 k. 9 frt 20 kr. 100 mm. 78-5 k. 9 frt 20 kr. 1500 mm. 78-5 k. 9 frt 25 kr. 1000 mm. 78 k. 9 frt 35 kr. 100 mm. 78 k. 9 frt — kr. 100 mm. 76-5 k. 9 frt 80 kr.

Felső-tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 9 frt 20 kr. 100 mm. 78-5 k. 9 frt 20 kr. Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 9 frt 50 kr. 100 mm. 79 k. 9 frt 35 kr. 350 mm. 78-5 k. 9 frt 10 kr. 100 mm. 78-3 k. 9 frt 20 kr.

Bácskai: 1700 mm. 74 k. 9 frt — kr, 200 mm. 78-8 k. 8 frt 90 kr.

Mind 3 hónapra, u.

Rozs: 200 mm. 6 frt 95 kr. Árpa: 500 mm. 6 frt 32 1/2 kr. Zab: 100 mm. 5 frt 90 kr. Tengeri: 200 mm. 4 frt 52 1/2 kr. 300 mm. 4 frt 50 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A kézzaru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzsek szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség heklitibenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for grain types (buzsa, rozs, árpa, zab, tengeri) and prices in various currencies (forint, kr., k.).

A határidősület folyamán a következő kötése-k történtek:

Table showing transactions for various grain types (Buza, Rozs, Zab) with prices and quantities.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapi-tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with grain types and their corresponding closing prices.

Table with grain types (Rozs, Tengeri, Zab) and prices for different months (október, május, július, augusztus).

Table titled 'Délután fél 1/2 óraker zárul:' showing prices for various grain types like Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Repece.

A budapesti értéktörzsde.

Az előtörzsde gyenge hangulattal nyílt meg, ké-sőbb külföldi és bécsi jegyzésekre megszilárdult, különösen rimamurányi vasműrészvények 4 forinttal emelkedtek. A forgalom mérsékelt maradt.

A délitörzsde berlini jegyzésekre szilárd irány-zattal kezdődött, az üzlet folyama alatt azonban arra a hirre, hogy Párisban három pestis eset előfordult volna, az összes nemzetközi értékek ellanyhultak és lanyha hangulattal zárultak. A forgalom korlátolt maradt.

Az előtörzsde változó.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 279.—380.25. Osztrák hitelrészvény 355.40-356.25. Osztrák-magyar államvasuti részvény 360.50-361.50. Rimamurányi vasmű 306.50-309.90. Salgótarjáni közszénbánya rész-vény 575.50 forinton.

A délitörzsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 379.75-380.50. Osztrák hitelrészvény 355.25-356.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 360.50-361.—. Jelzálogbank részvénytársaság 240.—. Rimamurányi vasmű 308.60-310.25. Déli vasut 56.—56.25. Közúti vasut részvény 373.25-375.25 forinton.

Az utótörzsde irányzata magasabb külföldi jegy-zésekre mérsékelt forgalom mellett megszilárdult.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 355.15-356.10. Magyar hitelrészvény 378.75-380.—. Osztrák-magyar államvasut 360.75-361.50. Rimamurányi vasmű 308.—311.25. Közúti vasut részvény 374.50-374.75 forinton.

Délutáni zárlat: Osztrák hitelrészvény 356.— forinton.

Leszámláló árúolyamok:

Table listing various financial instruments and their prices, including Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelinézet, Pesti magyar keresk. bank, etc.

A budapesti terménytörzsde.

Jegyzések: Heremag: lucerna 42.—52.— forint vörös tiszai, alföldi és felvidéki 37.—39.— forint Vörös erdélyi — Vörös bánágyi — — — — — forint. Középszemű 40.—45.—. Nagyszemű 45.—50.—. Disznószir: budapesti 52.50-53.— forint, vidéki — — — — — frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — — — — — városi 4 darabos 43.—43.50 forint, 3 darabos 45.50-46.— forint, füstölt 49.50-50.— forint Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — — — — — forint, 120 darabos 9.25-9.50 forint, 100 darabos 10.—10.25 forint, 85 darabos 12.75-13.— forint szokási szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 7.75-8.— forint, 100 darabos 8.75-9.— forint 85 darabos 12.25-12.75 forint. Szilvaiz: szilvioniai 13.25 14.50 forint, szerbiai 11.50-13.— forint azona-li való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Ecco, április 21. (A Budapesti Napló tudósítóiá-nak telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza tavaszra 8.81. Buza május-juniusra 8.62. Oszti buza 8.34. Rozs őszre 6.76-6.75. Tengeri május-juniusra 4.77.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsdén barátságosabb, megjavult az üzlet. A délitörzsdén az üzlet a párisi pestis hirre meg-cesspant.

A zárlat szilárd.

Bécs, április 21. (Magyar értékek zárlata.) 4/10 arany járadék 119.70. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.35. Magyar vasuti kölcsön értiben 101.—. Magyar keleti vasuti állami hitvány 120.20. Magyar leszámláló árú pénzváltóbank 256.—. Rimamurányi vasmű részvény 310.50. Magyar korona járadék 97.55. 4/10-os Magyar földterem. kitény 95.80. Magyar hitelbank részvény 377.75. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 164.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 186.70. Magyar kereskedelmi bank 1393.

Bécs, április 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4/20 papír-járadék 100.85. 4/10-os osztrák aranyváltó 119.90. 1890-iki

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1890. évi április hó 22-én.

Másodszor: Fehér nász.

Dráma 3 felvonásban. Irta Jules Lemaitre. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Özv. Aubertné Felekiné Jaques de Tièvre Nádai Márta Nagy I. Doliveux Borcsényi Simone Torók I.

Kézde 7 1/2 órákor.

Vasárnap d. Thurán Anna. Este: Fehér nász. (3-szor.)

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1890. évi április hó 22-én.

Faust.

Nagy opera 5 felvonás. Szövegét Goethe után írták Barbier és Carré. Fordította Ormay F.

Személyek:

Faust Arányi Margit Diósné Meisfoles Beck Siebel Berts M. Valentin Várady Mártha Várent Wagner Ney B.

Kézde 7 órákor.

Vasárnap A walkür.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1890. évi április hó 22-én.

A hálókocsi ellenőre.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Alexandre Bisson. Fordította Zempléni P. Gyula.

Személyek:

Kézde 7 1/2 órákor.

Vasárnap d. u. Dodó főhadnagy. Este. Család-i örömök.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1890. évi április hó 22-én.

A talmi hercegnő.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta Makai Emil és Kövesi Albert. Zenéjét szerette Konti József.

Személyek:

Dáris Németh Kazimir Vidor Mirabella Csatai Irvone Blaha L. Gaston Raskó Cognac Solymosi Margarita Hegyi A. Rigobert Ujvári

Kézde 7 1/2 órákor.

Vasárnap d. u. Bibliás asszony. Este A sárka csikó.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1890. évi április hó 22-én.

Robinsonok.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Makai Emil.

Személyek:

Hamilton Dezséry Eufrozina K Pataki N. Villi Rózsahegy Polidor Fűredi Olympia Ráskai Agisz Halasi

Utána:

A Barnett-lányok.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta: P. Gavault. Zenéjét szerette: Louis Varney.

Kézde 7 1/2 órákor.

Vasárnap d. u. A Gyurkovics-lányok. Este Egyiptom gyöngye.

A Kőbányai Királysörfőző Goliát Malátasöre

gyógyhatása mellett a legkellősebb üdítő ital. Ajánlások: Dr. Korányi, Dr. Kétyl budapesti, és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Gyertyánliget

(Kápolapajzána.)

A legegészségesebb klimatikus erdői gyógyhely és ásványfürdő Mármaros megyében. Csodálatos szép fekvés, tiszta, por- és szélmentes, ózidos levegő. Kitűnő ízű és könnyen emészthető vasas források. Tökéletes berendezésű hidegvízintézet külön női és férfi osztályival. Kényelmes, esinos lakások és igen jó ellátás. — Mérsékelt árak; elő- és utóidőnyben sokkal olcsóbb.

Érdény: május-október. Vasúti állomás: N.-BOCSKÓ. Kimerítő prospektusok ingyen. Bővebb felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlió.

Kézde 8 órákor, vége 12 órákor.

Ma

A világhírű komikus - akrobaták

„AZ ERDEI MANÓK.”

Sylvester Kremo csoport.

Mlle La Belle Vetsera

a dán szépség.

THE NAMRUG zene-excentrikus.

Uj! Uj! Uj! Uj!

„Strand-Abenteuer.”

Daljáték 1 felvonásban, Schöppeltől. Zeno Antropptól. Dezal k. a., Royal k. a., Digruher és Dorn urak

Ballét és evoltiók: Sozo k. a., Rátaközy k. a., Turner k. a., Czádil ur, Sigmund ur és Faludi ur.

Thellheim humorista.

VERON NOVÉREK ének kettős.

Valamint az összes műsorok.

Minden ünnep és vasárnap két előadás.

ALAPITTATOTT 1850. ALAPITTATOTT 1850.

Oszt. os. és magy. kir. udvari szállító

SEMLER J.

posztókereskedő,

Budapest, V. ker., Bécsi és Deák-utca sarok,

ajánl a legelőgészségesebb angol

férfiöltönytöszövegekben

és

tavaszi paletot-szöveket,

továbbá legjobb minőségű

angol női kostümszöveket.

Olcsó, szabott árak.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: RADÓ ANTAL. Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fial).

A legújabb számok a következők:

98. FRANCIA ELBESZÉLŐK TÁRA. Második sorozat. Daudet, Claretie, Prévost, Coppée, Allis, Enheya. Fordították Ambrus Zoltán és Tölgyessy Margit. A francia elbeszélő művészet mestereinek bemutatását ez az új sorozat néhány nagyrédek munkáival folytatja. Főképp a füzetet megnyitó Daudet-féle elbeszélés hatásos.

99. OLASZ ELBESZÉLŐK TÁRA. Második sorozat. Capuana, Castelnovo, Ford. Tóth Béla. Capuanától egy hosszabb. Castelnovótól két rövidebb elbeszélés van e számban, mely köztételekkel növelni fogja nálunk az olasz irodalom barátainak számát.

100. JÓKAI MÓR. Szép Anyaika. Kis képek. A „Magyar Könyvtár” e jubileusi füzeté számára koszosur írónk egyik legújabb, még soha kötetben meg nem jelent remek elbeszélését és nyolc bájos rajzát engedte át.

101. ARANY. Jóna ördöge. Első topos. Bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos. Arany János két legszebb népies költői elbeszélése van e füzetben kiadva és jeles bevezetéssel ellátva.

Megrendeléseknél elegendő a füzet számát jelezni.

Egy-egy füzet ára 15 kr.

Minden füzet egyenként kapható.

Megrendelhetők:

a Budapesti Napló kiadóhivatalában,

Budapest, József-körút 18. szám.

Teljes jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

EGYETEMES

REGÉNYTÁR

a legkiválóbb hazai és

külföldi regények gyűjteménye.

Egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben

50 kr. Jegyzéke az Egyetemes Regénytár eddigi

megjelent kötetekinek.

Schultz Jeanne. A forradalom ... -50

Serao M. Isten hozzád szerelm ... 1.-

Serao M. Bün és büntetés ... 1.-

Sudermann H. A kegyenc ... 1.-

P. Szathmáry. Balassa Bálint ... -50

P. Szathmáry. A legszebb hercegnő ... 1.-

P. Szathmáry. A kiengettelt átok ... -50

Szántó Kálmán. Alkonyat ... -50

Szomaházy I. Nyári felhők ... -50

Szomaházy I. Ella k. a. ötlete ... -50

Tábori Róbert. Nagy játék ... 1.-

Tábori Róbert. Korhadat oszlopok ... -50

Tábori R. A negyvenéves félu ... -50

Tarchetti. A szív küzdelmei ... -50

Theuriet. Veszedelmes búbi ... 1.-

Theuriet. Angela. Regény ... 1.-

Tineau L. A hívek ... -50

Tineau L. A titalom ... 1.-

Tineau L. Göröngyös utakon ... 1.-

Tolnai. A jubilások. Regény ... -50

Turgenev. Első szerelmem. Kipp kopp. Elbeszélések ... -50

Tutsek Anna. Viola története ... -50

Uehard. Blaisot kisasszony ... -50

Várady A. Elmúlt órákból ... -50

Verga. Egy apca története ... -50

Warden Florence. A rejtelmes ház ... 1.-

Werner. Szent-Mihály ... 1.50

Werner Gy. Andrásfalvy de Andrásfalva ... 1.-

Zola Emil. Álom. Regény ... 1.-

Zola Emil. Három elbeszélés ... -50

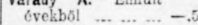
A gyűjtemény havi részletfizetésre is megszerzhető és pedig: 40 kötet tetszőszerint választva (ára 20 frt) 1 frtos havi részletekben való törlesztésre, 100 kötet tetszőszerint választva (ára 50 frt) 2 frt 50 kros havi részletekben való törlesztésre, az egész gyűjtemény 252 kötet (ára 126 frt) 6 frtos havi részletekben való törlesztésre.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló” kiadóhivatalában,

József-körút 18.

2 frtig terjedő megrendelések csakis az összeg előleges befizetése ellenében teljesíthetők.

BUTOROK

melyciket a

Sárkány és Schütz

cég rendkívül megnagyobbított asztalos- és kárpitestelvény a tavaszi időnyre a t. közönségnek megvételre ajánl, semmi kívánni valót hátra nem hagyának. Minthogy a cég nagyon száraz anyagból való és egészen új választékot, szolid kivitelű szalon, háló, ebédlő- és uriszoba-berendezéseket

ugy a legmagasabb körök, mint a t. polgárvilág számára nagy választékban tart raktáron és tönyleg csodálatos olcsó áron árusít két eztondri írásbeli jótállás mellett, a t. butorvásárló közönségnek melegen ajánlhatik a

Sárkány és Schütz

cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., a New-York kávéházzal szemben, fölkeresni.

Árjegyzékek 25 kr. bélyeg ellenében bérmentesen küldetnek meg.

Kézimunkák

hímző anyagok és hímzőszövetek rendkívüli nagy választékban szabott gyári áron kaphatók

BERCZI D. SÁNDOR

női kézimunka nagyiparosnád, Budapest, Király-utca 4. Legújabb képes árjegyzékemet 1725 eredeti kézimu ka-rajzzal kívánatra bérmentve küldöm. Gyári raklár legjobbnak elismert

„VICTORIA” kézi hímzőgépekben, Darabja 4 forint. Viszonteladók engeménnyel kapnak.

Hozzávaló hímzőkeret és hímzőanyagok nagy választékban.

Allright The America Monarch kerékpárok

a világ legjobb gépei.

Javitások pontosan és telkiklmsretele sen eszközöztetnek.

Kaphatók:

Philipovits Emil

Budapest, VII., Erzsébet-körút 34.

Egy millió korona főnyeremény.

Évenként 13 huzás.

Ezen hirdetésre való hivatkozással és 2 részletnek, azaz 5 frtnak hozzájárulása ellen, ki- szolgálattom az alatt felsorolt sorsjegyek 36 óra szoló részletleiveit 3 havi nyugtázzal, vagyis

5 koronán ingyen adok

és a részletleveken felsorolt sorsjegyek már a legközelebbi huzásokon is résztvesznek!

A sorsjegyek a következők:

1 3% oszt. földhítli nyemerményi. Huzás május 15-én.

1 4% magyar jelzálog 15-én.

1 Olasz vörös kereszt-sorsjegy 1-én.

3 lószlv-sorsjegy 15-én.

BEIFELD JÓZSEF bankháza

Budapest, Károly-körút 1. sz.

Alapított 1874. Alapított 1874.

BUTOROK

melyciket a

Sárkány és Schütz

cég rendkívül megnagyobbított asztalos- és kárpitestelvény a tavaszi időnyre a t. közönségnek megvételre ajánl, semmi kívánni valót hátra nem hagyának. Minthogy a cég nagyon száraz anyagból való és egészen új választékot, szolid kivitelű szalon, háló, ebédlő- és uriszoba-berendezéseket

ugy a legmagasabb körök, mint a t. polgárvilág számára nagy választékban tart raktáron és tönyleg csodálatos olcsó áron árusít két eztondri írásbeli jótállás mellett, a t. butorvásárló közönségnek melegen ajánlhatik a

Sárkány és Schütz

cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 12., a New-York kávéházzal szemben, fölkeresni.

Árjegyzékek 25 kr. bélyeg ellenében bérmentesen küldetnek meg.

Vasutórok	Uri- és női divatárak	Gyermekruhák	Kalapok	Utazó-cikkek	Tajték-árak	Ezüst-árak	Optikus cikkek
-----------	-----------------------	--------------	---------	--------------	-------------	------------	----------------

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

Rendkívüli olcsó árak! Budapest, VII. Kerepesi-ut 38/3. Rendkívüli olcsó árak!

Nász- és alkalmi ajándékok. Teljes konyhaberendezések.

Nagy képes árjegyzék

a hírneves és közkezdvelt egy és két koronás áruosztályról, valamint az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Ingaórák	Diszmiárak	Zsebórák	China-üzüst	Esernyők	Szövetek	Kosár-árak	Szőnyegek
----------	------------	----------	-------------	----------	----------	------------	-----------

Elgyengült férfierő

(impotentia)

bármily öreg korban is csakis az orvosi világ által legújabbban olgyannirva felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro Massage

vagy

Psychrophor

Által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel

D-KAJDACS

v. es. és kir. ezred-rvos

Elektrotherapeutai rendelő intézetében. Budapest, V., Váci-körút 4. sz. I. em.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig, este 7—8 óráig.

GARANCIA: 25 évi részben katona-, részben magánorvosi praxis.

Külön váró- és gyógytermek.

Levelekre azonnal diskréten válaszoltatik.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

előnevezés alatt rejté különböző legelhanyagoltabb bántalmak, a vér infektációs betegségei, valamint bármily nagyfokú gyengésségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

DEMITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern higiénia s orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint a korszakalkotó „Metaphor” gyógyódm alapján megszabású gyógytermekkel van berendezve és a legrövidebb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít.

Tanulmány gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Az intézet nyitva d. e. 8—10. ó. u. 2—8-ig.

Levelekre dígmentesen válaszoltatik.

Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimenet.

Orvosi rendelő intézet

súlyos krónikus betegségek gyógyítására Budapest, V., Váci-körút 18.

Számos súlyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak s amelyekon tudományának tehetetlensége zátonyra jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orvosnádor Hámopata

új hámopatiális gyógyódmja által eredményteljesebb kezelésben részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásának bizonyult a Hámopaterapia:

Asthma, szív és gyomorbántalmaknál;

Köszvény, sápkórás és hólyagbántalmaknál;

súlyos idegkajak (migrain, álmatlanság, szédülés, hysteria és Neurasthenia),

makacs vér- és bőrbántalmaknál.

(Utóbbi betegségeket chemical orvosságok mellőzésével, saját találmányu belgézési gyógyódmjával gyógyít.)

Egyetlen és legbiztosabb védelem: Széltűhűtés, kezdődő vaklás és elmezavar ellen.

Rendelés naponta 9—10-ig és 3—7-ig.

Levelekre válaszol. — Meghívásra betegot látogat (a vidéken is). — Kivánatra külön rendelés.

Neustein Fülöp

Cukrozott hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai.)

A pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feltebb becsüendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az alkotószervek bajnával legjobb eredményességgel használhatók, gyöngéden hashajtók, vérszűszők; egy gyógyszer sem jobb a mellött oly ártalmatlan, mint e pilulák.

SZÉKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végölt mév gyermekek is szívóssan veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15 kr., egy 30-kr. keret. mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 forint 6.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hatszozottan Neustein Fülöp hashajtó labdaccai! Valódi csak, ha minden doboz sár-érlel becsüendű védőgöngyölkkel díszeltetve nyitástalban „Szent Lípót” és „Neustein Fülöp gyógyszer” aláírásával van ellátva. A kereskedelmi lérvényszűszők védtött csomagjának aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent-Lípóthoz” címzett gyógyszerára
WIEN, I. PLANKENGASSE 6.
Raktár BUDAPESTEN:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerára, Király-utca 12. szám.

FÜLÖGOK

2 fttól a nélkül, hogy a gyökér el kellene távolítani, szápadlással a nélkül is (hidmunka). Foghúzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio). Igén tartós foglómés. — Fogkoronák gyökerekre illesztettek, melyek a szápadlást fölsőlegessé teszik.

Fogorvos **Dr. NEUFELD,**
Budapest, Kossuth La-os-utca 4., Dreher-palota.
Vasár- és ünneppozotok d. u. 4-ig.

SACHS és POLLÁK könyvkiadásában Budapest, VI., Andrásy-ut 37. MEGJELENT

PIERRE LOTI

(francia tengerész) világhírű regénye

Chrysanthème asszonyosság.

Francia eredetiből fordította: Uj. Lónyay Sándorné.
Ára 1 frt 20 kr.
Kapható minden könyvkereskedésben.

!! Ovakodjunk az értéktelen utánzásoktól!!

Antiszeptikus és higienikus HÖLGY-ÓVSZER.

Teljesen biztos hatással.

Használatban kíméletes és nem kellene többé semmiféle gyöngédtelen és ártalmas gumi- és spongya-cikket.

Ára 1 doboznak, használati utasítással 1 frt 50 kr. Postautalványon előleges 1 frt 75 kr. beküldése után bérmentve kapható a föltalálónál:

László József gyógyszerész

Maros-Ujvár (Erdély).
Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyára Király-utca és KERPEL LIPÓT gyógyára Lípót-körút 28.

!! Orvosiilag igen ajánlván!!

EGYETEMES REGÉNYTÁR

a legkiválóbb hazai és külföldi regények gyűjteménye. Egy-egy kötet ára egyes vonatkozásban 50 kr. Jeggyző az Egyetem. Regénytar eddig megjelent kötetinek.

Abovyl. Magduska öröksége	1.—
Abovyl. A pénz molnár románca	—50
Aidé. Az uri körökben Alexander Mrs. Sibilla	—50
Bárony I. Bece Himo	—50
Bárony I. A kaméleon	—50
Beniczky. Saját kezébe	—50
Beniczky. Ó az Regény	1.—
Beniczky. A hegy-ség tündere	1.—
Beniczky. Rang és pénz	1.—
Beniczky. A vér	—50
Beniczky. Közvetlen	1.—
Békai A. Kálvária.	—50
Bóthy L. Két leány s egy legény	—50
Bolsgeby. A két fiatal	1.—
Borostyáni N. Mind-szenti Katalin	—50
Bret-Harte. Yerba Buena	1.—
Brete Jean de la. Vad-róza	1.—
Bródy S. Emberek. Elbeszélés	—50
Bródy S. Faust orvos.	—50
Bródy S. Nyomor	—50
Bródy S. Hőféherke.	—50
Burnet F. H. A kis lord	—50
Carmen Sylva. Tábori posta	1.—
Cherbuliez. Holdenis Meta	1.—
Cherbuliez. Miss Rovet	1.—
Cherbuliez. A csokás-tanya	1.—
Coleman John. Curly, egy szinesz története	—50
Collins. Nem! Regény	1.—
Confessa Lara. A komédiásné	—50
Conway. Beatrice házassága	1.—
Conway. Elő halott.	1.—
Conway. Paulina	1.—
Coppée. A bűnös	1.—
Couperus Louis. Végzet	—50
Croker B. A szép Neville kisaszony	1.—
Croker B. Csafádi hasonlatosság	1.—
Croker B. A milliomos	1.—
Csehov P. Antal. A párbaj	—50
Csiky G. Az elvált asszony	1.—
Daudet E. Az elítelt leánya	1.—
Delpit A. A marquisné	1.—
Delpit A. Hét év múltán	1.—
Delpit E. A hitetlen.	1.—
Doyle A. Conan. A nábob kincse	—50
Doyle A. Conan. Az üldözött	—50
Dosztojevszkij. Fehér éjszakk	—50
Feuilleton. Violanta	—50
Farina Salvatore. Vé-nus	—50
Filón Ibolya	—50
Feuilleton. A halott	—50
Feuilleton. Az özvegy. Feuilleton. Művészbacsi	1.—
Gárdonyi. Két meny-asszony és más elbeszélések	—50
Gonzales. Egy esont-váz elh.	—50
Groller. A tábornok ur fia	—50
Gunter A. C. Marina (Mr. Burnes of New-York)	1.—
Gunter A. C. Az amerikai	1.—
Gyalui Farkas. A szabadító	—50
Gyarmathné. A havasok alján	—50

GYÖNYÖRÜ MŰVESZI BECSÜ DISZMŰ!

LOTZ KÁROLY

FALFESTMÉNYEI.

Husz fénymetszetű táblával és Morelli Gusztáv fametszeteivel.

Szövegét írta: RIEDL FRIGYES.

***** Ára diszkötésben 18 forint. *****

Ez album, mely elejétől végig magyar munka, a legnagyobb magyar freskófestő legkiválóbb műveit foglalja magában.

Kiadta egy a magyar arisztokrácia és a társadalom kitűnőségéből alakult, Izabella kir. hercegnasszony védnöksége és gr. Bathányi Lajosné szül. Andrásy Ilona grófnő előkötése alatt álló hölgybiztoság.

A nagy ívret alakú, külön e célra készült papíron nyomtatott diszalbum a nagy művészek következő, eddig részben hozzáférhetetlen és itt először reprodukált alkotásait közli fénymetszetekben: I—II. Az Olympus (freskó). III—IX. Részletek az Operaház mennyezetének freskójából: Apolló csoportja, Zeus csoportja, Pluto birodalma, Bacchus és kiscso. Poseidon csoportja, Venus csoportja. X—XI. Justitia (a Kuria lépcsőházának freskója). XII. A művészetek (mennyezet-freskó). XIII. Mennyezet-freskó gr. Károlyi István palotájában. XIV. A hajnal (gróf Károlyi Sándor palotájából). XV. Magyarország apoteozisa (az új országház mennyezet-képe). XVI. A törvényalkotás apoteozisa (új országház). XVII—XVIII. A négy evangélista. (A lipótvárosi bazilikából). XIX—XX. Szent László életéből (a budai Mátyás-templom fal freskói).

Ezenkívül 22 pompás metszetű szövegkép a viola tonusban nyomtatott szövegtől elütő vöröses színben.

A fénymetszetek Hány Gyula és Papp Sándor festő-művészek közreműködésével készültek.

Szövegét — Riedl Frigyes beátó tanulmánya Lotz művészetéről — a következő fejezetekre osztlik: 1. Lotz első modora. 2. Második modora. 3. Lotz fejlődése. 4. Műfaja. 5. Jellemező és színező művésze. 6. Első nagy művei. 7. A nagy mennyezetek. 8. A paloták falképei. 9. Templomi festményei.

A Lotz-Album megjelenése valódi művészi esemény!

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában,
Budapest, József-körút 18. szám.

PAULA VIZ!!!

Székrekedés, emésztési akadály gyomor- és alhasi bántalmaknál (hólyag, vese- és aranyér) hatásában páratlan! Kellemes ízű, könnyű kénsszaggal bír.

Főraktár: **UTASI FERENC,** Andrásy-ut 30. sz. Nagyban és kicsinyben eladás.

FROMMER ELEMER, Váci-körút 28. szám.
Petrovics Miklós droguista, főraktár IV., Bécsi-u. 2.

Minden szó egyszeri beiktatása postá-
betűkből 2 kr. Címrel ellátott hi-
rdekért külön 30 kr. kincstári
bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel-
világosítást a kiadóhivatal: József-
körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

részére

a kiadóhivatalban

József-körút 18.,

valamint a Körvetés dohány-
tözsédekben:

Breuer nővérek, Teréz-kör-
út és Podmaniczky-utca
sarkán.

Nemesek-féle tőzsde Pe-
tőfi-tér.

Weissenfeld Jakab, Király-
utca 1.

Bécsa Józsefné, Andrásy-
út 50.

Deutsch Miksáné, Andrásy-
út 38.

Schwartz hirdetési iroda
Marokói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-
tőzsde, Kerepesi-út 1.

Szánó Mór, Kecskeméti-
utca és Kálvin-tér sarkán.

Egy önálló

fiatal ember nőülni óhajt

haziasan nevelt helyen.

Intelligens 216" jellege

alatt kiadható kértnek. **2252**

Vezércsillagom.

Értesítlek édesem 21-én

este jövök, 22-én este a

szokott helyem leszek.

Csókol sirig imádó. **4172**

Trianon.

Bucu levele van szokott

huzaru Vederemótól.

Lesz-e viszontlátás avagy

bogarát fogunk vissza-

érkezősem után is? **4189**

Kikinda.

Akadályok miatt nem utazhat-

omok 26-27-ikéig. Szeret-

némek találkozni. Közölje

címét, egy pontosan meg-

írom, mikor. Üdvözlettel.

4170

Secessionnak

első levelére háromszor

irtam. Irjanak, dupla

dobozban ajánlva, a ki-

adóhivatalba. - Külösre

a kiadóhivatal címe, belső-

re ismert jellegem iras-

sák. Levél intézését je-

lezzék. Állami tisztviselő.

4177

Hő.

Szívvel köszönöm levelét

s gratulációját. Fáj, hogy

csak én tudok s én sem

mit sem tehetek. Mikor

jöv? Már alig várom!

Szivem mélyből üdvöz-

löm szántalanszor! **4178**

Rózsika!

Nem kell az embernek az

okóra visszemélni, hogy

a csodálban higgyen. Ime

tapasztalom magamon

mióta azokat a gyönyör-

szemeket olvasgatom. Job-

bann vagyok! s nem is

csoda, hiszen macsoda

ember lennék én, ha le-

vele változhat nem ideért

volna elő testemben lel-

kemben. Kissé rosszul

esik, hogy affektációt té-

lelez fol rólam, ki a leg-

zszantébb emberek egyike

vagyok, amit legelőször

alkalommal is látni fog

s talán akkor némi joga-

suitságot is szerzek a "ba-

rárt" megszólításra, amit

most oly nehezen ad meg.

Oly nehezen várom a jövő

hétőt vagy keddi napot

mintha életem függene

tőle s ha kis részvetél

van iránnyomban (amiben

nem kételkedhetem) ugy

minél hamarabb szerét

ejti annak, hogy meg-
át-
basam. Irjon meg nr-
körülményesen esetleőt
léve minden nehezejt
és lehessen s inkább
fél 2-kor mint később,
hogy tovább együtt le-

Pénzbeszélő

felvételét állásában 50

frt havi fizetéssel, 400 frt

készpénzzel. Cím a ki-

adóban. **4175**

Mellék-kereset.

Fizetek 15 forintot ha-

vonként egy a füzeres

és szatécskná jól beve-

zetett helyi ügyönek egy

napi cikk elarúsításért.

Jelentkezni vasárnap reggel

8 órátot 8 1/2 óráig.

Cím a kiadóban. **4178**

30 frtot fizetek

egy gyönyörűen berende-

zett hónapos szobáért,

mely a Sándor-utca vagy

annak közelében van. 2

személy részére kik csak

ritikán használják a lakást

ha Pestre feljönnek. Kü-

lönbement a lépcsőházból.

Ajánlatok a pontos

cím és a szoba berend-

zés tartamazásával a ki-

adóhivatalba, "Tiszta" je-

llige alatt. **4187**

Borkeresolyát

keresek megvételre. Cím a

kiadóhivatalban. **2255**

Olasz

nyelvmentri keresek vagy

déli, vagy esti órákra.

Cím a kiadóhivatalban.

Egy intelligens

megjelenést iri ember

penzbeszedő, raktárnoki,

vagy más megfelelő állást

keres, esetleg óvadék/val

is rendelkezik. Cím a ki-

adóhivatalban. **2220**

Csinosan

szorozott különbejárta

butora májusra (Sándor-

utuban) kiadó. Cím a

kiadóhivatalban. **2202**

Született angol

hölgy francia és angol

lelküket ad mérésért ár-
ért. Megkereséseket "Al-

bion" jellegével e laphoz

kér. **2220**

Szép irásu

hivatalnok bármilyen írás-

béli munkát ellátva, más-

olásokat nemétül és ma-

gyarul szerény díjazás

mellett. Cím a kiadóban.

5005

Makulatura papír

eladó. Cím a ki-

adóban. **2241**

Egy új pénztár-

ellenőrző készülték - Cns-

szentoroll - Apparat 300

frtért eladó. Cím a kiadó-

ban. **2241**

Külfölte butort

gázszobaberendezéseket

öhatok olcsón venni.

Kisebb részletekben is

vásárolk. Ajánlatokat, "But-

ort" jellegével kerek e laphoz.

Zongora

rövid, hies bécsi gyárból

való kevéssé hasznát el-

ezés kintő jó eszet

talak együtt olcsón eladó

Kossuth Lajos-utca 12.

sz. a fenyképszétnél.

Ügyes szabóné

ajánlatköt házakhoz ós

házon kívül is méréselt

díjazásért. Cím a kiadó-

ban. **2244**

Butorok

5 szobával, szalon, ebédlő,

hálószoba, szőnyegek,

edények stb. s abadéköl-
letyünosan eladó. Érte-
kezétni mindennap d. u.

3-6 óráig. Kender-utca
8. sz. 5. ajtó. **8689**

Mágus urak!

Napfénytől elrejtett tisztá

fehér szép virágot mely

mágus lenne hajlandó

ültetni? Leveleket Széllő

jellegével továbbít a ki-

adóhivatal. Csakis teljes

című levelekre válaszol-

tatik. **4171**

Egy óriási jóre-

delmő vállalathoz társ-
kezesetek. Ajánlatok „Elő-

kelő pozíció" jellege alatt

kértnek. **4173**

Kir. közjegyzői,

gyvérdi és községtendő-

dkben teljes jogosságú

bíró egy n. aki a fog-

almazások, hagyaték

tárgyalások, adó- és ille-

töknyek ágazata ban ön-

állóan használják a lakást

ha Pestre feljönnek. Kü-

lönbement a lépcsőházból.

Ajánlatok a pontos

cím és a szoba berend-

zés tartamazásával a ki-

adóhivatalba, "Tiszta" je-

llige alatt. **4187**

Ingók és ingatlanok

(földbirtokok, házak

üzletek, engedmények) vé-

télet és eladását közvetíti

olcsó áron egy meg-

bízható, szold ügynök-

ségi iroda. Cím a kiadói-

hivatalban tudható meg.

esetleges írásbeli ajánlá-

tot is "Bizalom" jellege

alatt ide intézendők. **2257**

A Kerepesi-uton

a Népszínház szomszéd-

ságában egy csinosan bu-

torozott, két ablakos, tágas

és világos, teljesen égér-

mentes szoba, tágas elő-

szobával és külön be-

járattal a lépcsőházbaól

jutóvatosan kiadó. Cím a

kiadóhivatalban. **2251**

Pianinó

7 oktávós kintő jó ele-

gáns hangszer híres gyár-

ból való jutányos ár mel-

lett eladó. Váci-utca 25

sz. l. E. Legrand francia

divatteremben. **2251**

A magyar nemességhez!

Homályban lévő vagy el-

vesztettetek hitte nemese-

ségek bizonyítókma-

nyait, családi címereket

és egyéb e munkakörbe-

vásó okiratokat, bárhol

is lévő levélárakból vagy

privát kezekben őrzött

iranyítványokból kikü-

ttat és megszerez egy

ezzel foglalkozó szak-

ember. Épp így a kamarás

ősróához s az ezzel

összefüggő munkalátok-

hoz szükséges dolgozato-

kat is stb. Költés és

honorárium a munka

komplikáltaságát l függ-

ván, nem egyforma. Válasz-

bélyeeggel ellátott komoly

megkeresések az így rö-

zletes ismertetésével. "No-